

PRZEGLĄD WYBORCZY

Biuletyn informacyjny

10-12/2010

Wydawnictwo Krajowego Biura Wyborczego

ISSN 1507-983X

Wydawnictwo Krajowego Biura Wyborczego

00-902 Warszawa, ul. Wiejska 10

Opracowanie - Alicja Kicińska oraz zespół w Krajowym Biurze Wyborczym

Redakcja – Kazimierz Wojciech Czaplicki, kierownik Biura

Skład komputerowy – Elżbieta Cieślak

Oddano do druku – grudzień 2010 r.

*Przy wykorzystaniu informacji zawartych w „Przeglądzie wyborczym” Krajowe Biuro
Wyborcze będzie wdzięczne za każdorazowe wskazanie źródła informacji.*

Oficjalna strona Państwowej Komisji Wyborczej w Internecie

www.pkw.gov.pl

SPIS TREŚCI	Str.
* Posiedzenia Państwowej Komisji Wyborczej	4
* wybory samorządowe zarządzone na dzień 21 listopada 2010 r.	4
- uchwały, informacje, wyjaśnienia, opinie w sprawach wyborów	4
- wyniki głosowania i wyborów	29
* Sprawozdania wyborcze komitetów wyborczych uczestniczących w wyborach uzupełniających do Senatu RP przeprowadzonych w dniu 20 czerwca 2010 r.	38
* Informacje o wydatkach z budżetu państwa poniesionych na przeprowadzenie wyborów Prezydenta RP i wyborów uzupełniających do Senatu RP zarządzonych na dzień 20 czerwca 2010 r.	39
* Przygotowanie do wyborów uzupełniających do Senatu RP zarządzonych na dzień 6 lutego 2011 r.	45
* Współdziałanie i wymiana doświadczeń	62
* Informacje prawne i bieżące	63

POSIEDZENIA PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

Państwowa Komisja Wyborcza odbyła 15 posiedzeń w dniach 4, 11, 18, 25, 27 października, 8, 15, 19, 23, 25, 29 listopada oraz 3, 6, 13, i 20 grudnia 2010 r.

Państwowa Komisja Wyborcza kontynuowała prace związane z przygotowaniem i przeprowadzeniem wyborów do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw, Rady m.st. Warszawy i rad dzielnic m.st. Warszawy oraz wójtów, burmistrzów, prezydentów miast, zarządzonych na dzień 21 listopada 2010 r.

* Państwowa Komisja Wyborcza zgodnie z przepisami ustaw wyborczych wydała uchwały i wytyczne dla terytorialnych i obwodowych komisji wyborczych oraz komisarzy wyborczych dotyczące sposobu realizacji zadań i czynności wyborczych, w szczególności:

- w dniu 4 października 2010 r. uchwaliła wytyczne dotyczące zadań i trybu pracy obwodowych komisji wyborczych w przygotowaniu i przeprowadzeniu głosowania oraz wytyczne dla komisarzy wyborczych dotyczące zasad i trybu przekazywania Państwowej Komisji Wyborczej w dniu głosowania informacji o liczbie wyborców, którym wydano karty do głosowania (M. P. Nr 80, poz. 975 i 976);
- w dniu 11 października 2010 r. ustaliła wzory kart do głosowania w wyborach do rad i wzory kart do głosowania w wyborach wójtów, burmistrzów, prezydentów miast; wzory informacji o sposobie głosowania, a także wytyczne dotyczące druku i przechowywania kart do głosowania (M. P. Nr 75, poz. 946, 947, 948 i 949);
- w dniu 18 października 2010 r. wydała wytyczne dla terytorialnych komisji wyborczych dotyczące sposobu ustalania wyników głosowania i wyników wyborów do rad oraz wyników głosowania i wyborów wójtów, burmistrzów, prezydentów miast (M. P. Nr 77, poz. 962);
- w dniu 25 października – wytyczne dla gminnych i obwodowych komisji wyborczych dotyczące sposobu postępowania w sytuacji, gdy w wyborach wójta, burmistrza, prezydenta miasta lub w ponownym głosowaniu będzie

uczestniczyć tylko jeden kandydat oraz gdy na skutek zmian na liście kandydatów warunkiem przeprowadzenia głosowania jest wydrukowanie nowych kart do głosowania. A także wytyczne dotyczące sposobu postępowania w wyborach wójta, burmistrza, prezydenta miasta, jeżeli w ponownym głosowaniu wystąpią przesłanki do skreślenia kandydata w dniu głosowania (M. P. Nr 81, poz. 978 i 979);

- w dniu 8 listopada 2010 r. - wytyczne dla komisarzy wyborczych dotyczące sprawdzania prawidłowości ustalenia wyników głosowania i wyników wyborów do rad oraz wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, i ogłaszania wyników tych wyborów na obszarze województwa (M. P. Nr 84, poz. 997);

- Państwowa Komisja Wyborcza zaopiniowała ponadto rozporządzenia Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji z dnia 5 października 2010 r. zmieniające rozporządzenie dotyczące trybu postępowania w sprawach podziału czasu nieodpłatnego rozpowszechniania audycji wyborczych, sposobu przygotowania i emisji tych audycji oraz upowszechniania informacji o terminach audycji wyborczych (Dz. U. Nr 191, poz. 1283 i 1284);

- w dniu 27 października 2010 r. Państwowa Komisja Wyborcza w obecności pełnomocników komitetów wyborczych przyznała w drodze losowania jednolite numery dla list kandydatów na radnych zarejestrowanych w ponad połowie okręgów wyborczych do wszystkich sejmików województw. Numery dla pozostałych list przyznali, odpowiednio do art. 64 ust. 3-7 Ordynacji wyborczej, komisarze wyborczy i gminne (miejskie) komisje wyborcze.

KOMUNIKAT

PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

z dnia 27 października 2010 r.

o wylosowanych jednolitych numerach dla list kandydatów na radnych w wyborach zarządzonych na dzień 21 listopada 2010 r.

Państwowa Komisja Wyborcza na podstawie art. 64o ust. 1 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. z 2010 r. Nr 176, poz. 1190) dokonała w dniu 27 października 2010 r. losowania jednolitych numerów dla list kandydatów na radnych 5. komitetów wyborczych, które spełniły ustawowy warunek zarejestrowania list kandydatów w ponad połowie okręgów wyborczych do wszystkich sejmików województw.

Listy kandydatów tych komitetów wyborczych otrzymały w wyniku losowania następujące jednolite numery w wyborach do sejmików województw, rad powiatów i rad gmin, w tym rad dzielnic m. st. Warszawy:

Nr 1 – Komitet Wyborczy Sojusz Lewicy Demokratycznej;

Nr 2 – Komitet Wyborczy Polskie Stronnictwo Ludowe;

Nr 3 – Komitet Wyborczy Polska Partia Pracy – Sierpień 80;

Nr 4 – Komitet Wyborczy Platforma Obywatelska RP;

Nr 5 – Komitet Wyborczy Prawo i Sprawiedliwość.

Wytyczne i inne uchwały i rozstrzygnięcia Państwowej Komisji Wyborczej były niezwłocznie zamieszczone w witrynie internetowej www.pkw.gov.pl.

* Państwowa Komisja Wyborcza udzielała wyjaśnień i opinii na zgłaszane pytania i wątpliwości dotyczące przepisów i procedury wyborczej.

W sprawach zgłaszania i rejestracji list i kandydatów na radnych oraz wójtów, burmistrzów, prezydentów miast wyjaśniła, że:

- zgodnie z art. 7 ust. 1 w związku z art. 5 ust. 1 i art. 6a ust. 1 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw osoba, która nie zamieszkuje stale na terenie działania danej rady nie może kandydować do tej rady. Jeżeli, pomimo iż nie zamieszkuje stale na terenie działania danej rady, jest ujęta w rejestrze wyborców, należy złożyć w sprawie reklamację na nieprawidłowości w rejestrze. Zgodnie z art. 15 ust. 1 Ordynacji wyborczej do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej każdy może wnieść do wójta lub burmistrza (prezydenta miasta) reklamację

na nieprawidłowości w rejestrze wyborców, w tym również na ujęcie w rejestrze osoby, która nie zamieszkuje stale na obszarze gminy. Wykazy poparcia dla listy kandydatów obejmującej osobę, która nie posiada prawa wybieralności są ważne i mogą być podstawą do zarejestrowania listy bez tej osoby, o ile na liście pozostaje dopuszczalna ustawowo liczba kandydatów. Ordynacja wyborcza nie przewiduje składania oświadczeń o wyrażeniu zgody na kandydowanie pod rygorem odpowiedzialności karnej.

W przypadku zgłoszenia przez komitet wyborczy osoby nieposiadającej prawa wybieralności, konsekwencją jest niezarejestrowanie takiego kandydata lub niezarejestrowanie całej listy, jeśli bez tego kandydata obejmuje ona mniej kandydatów niż ustawowe minimum. Decyzje w sprawie rejestracji kandydatów podejmują właściwe terytorialne komisje wyborcze, a organem odwoławczym w sprawach związanych z biernym prawem wyborczym kandydata jest właściwy komisarz wyborczy (ZPOW 703-125/10);

- stosownie do art. 110 ust. 2 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, jeżeli skreślenie nazwiska kandydata nastąpiło wskutek śmierci kandydata i powoduje, że w okręgu wyborczym liczba kandydatów jest równa liczbie radnych wybieranych w tym okręgu lub mniejsza od niej, komisja informuje właściwego pełnomocnika o możliwości zgłoszenia nowego kandydata. Uzupełnienia listy dokonuje się najpóźniej w 10 dniu przed dniem wyborów, bez konieczności dołączenia do zgłoszenia wykazu podpisów osób popierających kandydata. W ocenie Państwowej Komisji Wyborczej nawet w sytuacji, gdy zmarły kandydat był jedynym kandydatem na zarejestrowanej liście, komisja skreślając tego kandydata z listy nie unieważnia jej rejestracji, lecz zgodnie z powołanym przepisem informuje właściwego pełnomocnika o możliwości zgłoszenia nowego kandydata, nie później niż na 10 dni przed dniem wyborów. Dopiero w przypadku, gdy pełnomocnik nie dokona uzupełnienia listy we wskazanym terminie, terytorialna komisja wyborcza unieważnia jej rejestrację (ZPOW 703-138/10);
- zgodnie z art. 10 ustawy o partiach politycznych członek partii politycznej ma prawo do wystąpienia z niej. Ustawa nie przewiduje natomiast zawieszenia

członkostwa w partii politycznej. Dlatego też należy przyjąć, że zgłoszenie kandydata na wójta (burmistrza, prezydenta miasta) zawierające informację, że kandydat zawiesił członkostwo w partii politycznej nie daje podstawy do uznania, że nie należy on do tej partii. Z uwagi na powyższe w przypadku takich kandydatów zarówno w protokole rejestracji kandydata, jak i w uchwale o liście zarejestrowanych kandydatów i w obwieszczeniu terytorialnej komisji wyborczej należy podać nazwę partii politycznej, do której należy kandydat (ZPOW 703-202/10);

- jeżeli w terminie przewidzianym dla zgłoszenia list kandydatów na radnych, tj. do dnia 22 października do godz. 24.00 zostały zgłoszone dwie listy kandydatów, jednakże po sprawdzeniu zgłoszeń komisja wyborcza podjęła uchwałę w sprawie odmowy rejestracji jednej ze zgłoszonych list, a liczba zgłoszonych kandydatów na drugiej liście jest równa liczbie radnych wybieranych w okręgu lub od niej mniejsza, to stosownie do art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. Ordynacji wyborczej komisja bezzwłocznie wzywa do dokonania nowych zgłoszeń. Nie ma przy tym znaczenia fakt, czy została wszczęta procedura odwoławcza przez komitet wyborczy, któremu odmówiono rejestracji. Wezwanie do dokonania nowych zgłoszeń następuje w formie obwieszczenia, które komisja zobligowana jest rozplakatować niezwłocznie po upływie terminu przewidzianego w art. 101 ust. 1 ordynacji. Ponowny termin zgłoszenia list kandydatów upływa 5. dnia o godzinie 24.00 od dnia rozplakatowania obwieszczeń, nie wliczając w to dnia plakatowania (ZPOW 703-136/10);

- karalność kandydata na radnego bądź wójta ocenia się według stanu na dzień wyborów. Oznacza to, że w sytuacji gdy zatarcie skazania kandydata nastąpiło z mocy prawa przed dniem wyborów, kandydat ten posiada prawo wybieralności i może uczestniczyć w wyborach. Należy jednocześnie zwrócić uwagę, że w przypadku prawomocnego skazania za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego pozbawienie prawa wybieralności następuje na czas określony okresem ewidencjonowania w rejestrze skazanych (Krajowym Rejestrze Karnym). Natomiast w przypadku warunkowego umorzenia

postępowania karnego, pozbawienie biernego prawa wyborczego następuje na okres próby, wskazany w wyroku warunkowo umarzającym postępowanie. W zgłoszeniu listy kandydatów na radnych oraz kandydata na wójta (burmistrza, prezydenta miasta), a także w oświadczeniu o zgodzie na kandydowanie muszą być podane wszystkie imiona i pełne nazwisko każdego kandydata, zgodnie z danymi zawartymi w aktach stanu cywilnego (dowodzie osobistym). Podanie tylko jednego imienia lub niepełnego nazwiska stanowi wadę zgłoszenia. Natomiast na wykazie podpisów osób popierających zgłoszenie listy kandydatów może być podane tylko jedno imię i nazwisko kandydata. Wyróżnik w postaci dwóch imion jest natomiast konieczny w przypadku występowania kandydatów o tym samym nazwisku i tym samym pierwszym imieniu. Podanie jednego imienia kandydata jest dopuszczalne jedynie w oświadczeniu lustracyjnym lub w informacji o uprzednim złożeniu oświadczenia lustracyjnego, zgodnie ze wzorem załącznika tego oświadczenia lub informacji (ZPOW 703-94 i 225/10);

- w przypadkach, gdy przyczyną odmowy rejestracji kandydata na wójta jest niespełnienie warunków określonych w art. 7 ust. 2 ustawy o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta, pełnomocnikowi wyborczemu komitetu wyborczego (osobie upoważnionej do zgłoszenia kandydata) zgodnie z art. 2 ust. 2 tej ustawy, przysługuje prawo wniesienia skargi do właściwego sądu okręgowego. Jeżeli w chwili dokonania zgłoszenia kandydata na burmistrza komitet wyborczy spełniał warunki określone w art. 7 ust. 2 ustawy i zgłoszenie spełnia pozostałe warunki ustawowe, wówczas gminna komisja wyborcza zobowiązana jest zarejestrować kandydata. Jeżeli kandydat na radnego wycofał zgodę na kandydowanie i komisja skreśliła go z zarejestrowanej listy, wówczas jego kolejne oświadczenie o wycofaniu rezygnacji z kandydowania nie może stanowić podstawy do ponownego zarejestrowania tego kandydata (ZPOW 703-146/10);
- w sytuacji, gdy kandydat na radnego składa terytorialnej komisji wyborczej oświadczenie, że nie podpisywał oświadczenia o wyrażeniu zgody na kandydowanie, komisja obowiązana jest uchylić protokół rejestracji listy kandydatów w zakresie tego kandydata i odmówić jego rejestracji, a w

przypadku, gdy lista bez tego kandydata zawiera mniej kandydatów niż ustawowe minimum, uchylić protokół rejestracji całej listy i odmówić jej rejestracji. Na uchwałę o odmowie rejestracji z powodu braku oświadczenia o wyrażeniu zgody na kandydowanie lub z powodu zgłoszenia niewystarczającej liczby kandydatów przysługuje odwołanie do komisarza wyborczego (ZPOW 703-157/10);

- zgodnie z art. 11 ust. 1 ustawy o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta, jeżeli w terminie określonym w art. 7 ust. 3 ustawy nie zgłoszono żadnego kandydata lub zgłoszono tylko jednego kandydata na wójta, gminna komisja niezwłocznie wzywa, przez rozplakatowanie obwieszczeń, do dokonania dodatkowych zgłoszeń. Odstąpienie od wezwania możliwe jest tylko w sytuacji, gdy tylko jeden komitet wyborczy był uprawniony do zgłoszenia kandydata i dokonał tego zgłoszenia w ustawowym terminie; wówczas gminna komisja wyborcza nie wzywa do dokonania dodatkowych zgłoszeń. Jednakże komisja obowiązana jest pełnić dyżur w dniu 27 października 2010 r. do godziny 24.00, gdyż w razie wycofania zgody na kandydowanie lub utraty biernego prawa wyborczego przez zgłoszonego kandydata, komitet wyborczy który dokonał zgłoszenia tej kandydatury ma prawo zgłosić w powyższym terminie nowego kandydata. Państwowa Komisja Wyborcza nadmienia, że w przypadku śmierci kandydata prawo to przysługuje do 15 dnia przed dniem wyborów (ZPOW 703-128 i 144/10);

- skreślenie kandydatów na radnych z listy i unieważnienie rejestracji listy lub list, w związku z wycofaniem zgody na kandydowanie, dokonane po rejestracji kandydata na wójta, nie pozbawia prawa do udziału w wyborach kandydata na wójta komitetu, który w dniu zgłoszenia kandydata spełniał warunek określony w art. 7 ust. 2 ustawy o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta tj. zgłosił w ustawowym terminie listy kandydatów na radnych w co najmniej połowie okręgów wyborczych tej gminy i liczba zgłoszonych kandydatów nie była mniejsza niż liczba radnych wybieranych w tych okręgach. Oznacza to, że nawet w przypadku, gdy wszyscy zarejestrowani kandydaci zgłoszeni przez komitet wyborczy złożą pisemne oświadczenia o wycofaniu

zgody na kandydowanie i w związku z tym rejestracja wszystkich list zostanie unieważniona, prawidłowo zgłoszony kandydat na wójta może brać udział w wyborach i komitet wyborczy może prowadzić kampanię wyborczą na jego rzecz (ZPOW 703-160/10);

- komitety wyborcze, które w wyniku przesunięcia terminu zgłaszania kandydatów na radnych spełnią warunek, o którym mowa w art. 7 ust. 2 ustawy o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta będą mogły zgłosić kandydata na wójta, jeżeli zgłoszenie zostało dokonane do upływu terminu zgłaszania kandydatów na wójta (burmistrza, prezydenta miasta) wynikającego z kalendarza wyborczego. Jeżeli termin zgłaszania kandydatów zostanie przedłużony w związku z niezgłoszeniem kandydatów lub zgłoszeniem tylko jednego kandydata, wówczas kandydat może zostać zgłoszony do upływu przedłużonego terminu (ZPOW 703-148/10).

W sprawach składania oświadczeń lustracyjnych przez kandydatów wyjaśniono:

- zgodnie z przepisami Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw i ustawy o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów, do zgłoszenia listy kandydatów na radnych należy dołączyć oświadczenie lustracyjne kandydata lub informację o uprzednim złożeniu oświadczenia, a w przypadku jednoczesnego kandydowania na wójta (burmistrza, prezydenta miasta) do zgłoszenia kandydata na wójta dołącza się informację o uprzednim złożeniu oświadczenia. W związku z powyższym terytorialna komisja zobowiązana jest do przyjęcia od kandydata na radnego, który złożył już oświadczenie lustracyjne lub informację o uprzednim złożeniu oświadczenia, informacji o uprzednim złożeniu oświadczenia w przypadku kandydowania tego kandydata na wójta (ZPOW 061-12/10);
- dopuszczalne jest, aby osoba składająca oświadczenie lustracyjne złożyła odpowiednią część tego oświadczenia, według wzoru stanowiącego załącznik Nr 1a do ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych

dokumentów. Zatem, osoba składająca tzw. negatywne oświadczenie lustracyjne, tj. oświadczająca: nie pracowałem/nie pracowałam, nie pełniłem/nie pełniłam służby ani nie byłem/nie byłam współpracownikiem w rozumieniu tej ustawy organów bezpieczeństwa państwa w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do 31 lipca 1990 r., może złożyć negatywną część A oświadczenia (bez dołączenia tzw. pozytywnej części A i części B oświadczenia lustracyjnego). Natomiast osoba składająca tzw. pozytywne oświadczenie lustracyjne, tj. oświadczająca: pracowałem/ pracowałam, pełniłem/ pełniłam służbę, byłem/ byłam współpracownikiem organów bezpieczeństwa państwa w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r. składa pozytywną część A i część B oświadczenia lustracyjnego (bez dołączenia tzw. negatywnej części A oświadczenia) (ZPOW 703-104/10);

- w przypadku gdy kandydat na radnego w związku ze zgłoszeniem listy kandydatów złożył „negatywne” oświadczenie lustracyjne, a po wydrukowaniu obwieszczeń o kandydatach i ich rozplakatowaniu, za pośrednictwem osoby upoważnionej przez pełnomocnika wyborczego komitetu wyborczego złożył ponownie oświadczenie lustracyjne o innej treści (pozytywne), to komisja zobowiązana jest do przekazania tego oświadczenia do Oddziałowego Biura Lustracyjnego Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu właściwego ze względu na miejsce zamieszkania kandydata, wraz ze stosowną informacją w tej sprawie. Komisja nie ma możliwości prawnej do sprostowania treści tego oświadczenia. Zatem, w takiej sytuacji, kandydat powinien sprawę wyjaśniać bezpośrednio z Instytutem Pamięci Narodowej lub na drodze sądowej (ZPOW 703-270/10).

W sprawach rejestru wyborców przypomniiała:

- urzędowym potwierdzeniem stałego zamieszkiwania na terenie danej jednostki samorządu terytorialnego jest stały rejestr wyborców. Jeżeli kandydat nie został skreślony z rejestru, terytorialna komisja wyborcza nie ma podstaw do skreślenia go z zarejestrowanej listy kandydatów (ZPOW 703-252/10);

- w przypadku otrzymania zgłoszenia kandydata na radnego osoby niewpisanej do rejestru wyborców, terytorialna komisja wyborcza na podstawie art. 106 ust. 1 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw podejmuje uchwałę w sprawie wezwania pełnomocnika wyborczego (osoby zgłaszającej listę) do usunięcia wady zgłoszenia, w terminie 3 dni od dnia otrzymania uchwały. Jeżeli w tym czasie wada zostanie usunięta (tj. kandydat zostanie wpisany do rejestru wyborców) terytorialna komisja wyborcza dokonuje rejestracji kandydata. Odmowa rejestracji kandydata z uwagi na nieuwjęcie go w stałym rejestrze wyborców, bez wezwania do usunięcia wady zgłoszenia, stanowi naruszenie powołanego przepisu. W takiej sytuacji terytorialna komisja wyborcza powinna uchylić swoją uchwałę o odmowie rejestracji i niezwłocznie zarejestrować kandydata. Gdyby terytorialna komisja nie dopełniła tej czynności uchwałę o odmowie rejestracji kandydata uchyla komisarz wyborczy, w trybie nadzoru (ZPOW 703-184/10);
- przepisy Ordynacji wyborczej do Sejmu RP i do Senatu RP (art. 13) regulujące zasady prowadzenia rejestru wyborców, jak również wydane na jej podstawie rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji dnia 11 marca 2004 r. w sprawie rejestru wyborców oraz trybu przekazywania przez Rzeczpospolitą Polską innym państwom członkowskim Unii Europejskiej danych zawartych w tym rejestrze, nie przewidują trybu postępowania przy rozpatrywaniu wniosku o wpisanie do rejestru wyborców. W opinii Państwowej Komisji Wyborczej postępowanie w tej sprawie powinno polegać na ustaleniu faktu stałego zamieszkania osoby składającej wniosek o wpisanie do rejestru wyborców w danej gminie, a więc na zbadaniu okoliczności zewnętrznych mogących świadczyć o tym, że dana osoba rzeczywiście zamierza stale przebywać w tej miejscowości (ZPOW 703-246/10).

W sprawach nadawania numerów listom kandydatów wyjaśniła:

- zgodnie z art. 64n ust. 2 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, jeżeli komitet wyborczy, któremu Państwowa Komisja Wyborcza nie nadała jednolitego numeru list w trybie art. 64n ust. 1 Ordynacji

wyborczej, zarejestrował listę kandydatów w co najmniej jednym okręgu w wyborach do sejmiku województwa i zarejestrował listy kandydatów w ponad połowie okręgów w wyborach do wszystkich rad powiatów i rad miast na prawach powiatów na obszarze tego województwa, listy kandydatów tego komitetu zarejestrowane w wyborach do rad powiatów i rad gmin na obszarze tego województwa otrzymują jednolity numer, taki sam jak listy kandydatów tego komitetu zarejestrowane w wyborach do sejmiku tego województwa. Zatem, aby listy komitetu wyborczego w wyborach do rady miasta miały taki sam numer jak jego listy w wyborach do sejmiku województwa, musi mieć zarejestrowane listy kandydatów w ponad połowie okręgów w wyborach do wszystkich rad powiatów i miast na prawach powiatu na terenie województwa. Aby więc skorzystać z tego uprawnienia, komitet wyborczy powinien mieć zarejestrowane listy do każdego powiatu i miasta na prawach powiatu na terenie województwa (co najmniej jedną), a w sumie zarejestrowane listy w ponad połowie okręgów wyborczych spośród wszystkich okręgów w wyborach do rad powiatów i miast na prawach powiatu na terenie województwa (ZPOW 703-172/10);

- określony w art. 64n ust. 1 i art. 78 ust. 1 Ordynacji wyborczej, wymóg zarejestrowania list kandydatów w ponad połowie okręgów w wyborach do wszystkich sejmików województw oznacza, że komitet wyborczy musi mieć zarejestrowane listy do każdego województwa (co najmniej jedną), a w sumie zarejestrowane listy w ponad połowie okręgów wyborczych spośród wszystkich okręgów w wyborach do sejmików województw. Odpowiednio, przewidziany w art. 64n ust. 3 wymóg zarejestrowania list kandydatów w ponad połowie okręgów w wyborach do wszystkich rad gmin oznacza, że komitet wyborczy poza zarejestrowaną listą kandydatów w co najmniej jednym okręgu w wyborach do rady powiatu, musi mieć zarejestrowane listy do każdej rady gminy na obszarze tego powiatu (co najmniej jedną), a w sumie zarejestrowane listy w ponad połowie okręgów wyborczych spośród wszystkich okręgów w wyborach do rad gmin na obszarze tego powiatu. Aby spełnić warunek określony w art. 64n ust. 3 komitet wyborczy nie musi mieć zarejestrowanych

list w ponad połowie okręgów wyborczych w każdej gminie (ZPOW 703-162 i 171/10).

W sprawach powołania i działalności komisji wyborczych wyjaśniła:

- zgodnie z art. 19 ust. 6 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, osoby wchodzące w skład komisji wyborczych tracą członkostwo w komisji z dniem podpisania zgody na kandydowanie na radnego. Z tym dniem tracą również członkostwo w komisjach osoby będące w stosunku do osób, które wyraziły zgodę na kandydowanie zstępnymi, wstępnymi, małżonkami, rodzeństwem, małżonkami zstępnymi lub przysposobionymi. Państwowa Komisja Wyborcza jednocześnie wyjaśnia, że przez:

- 1) zstępnymi należy rozumieć dzieci, wnuki, prawnuki, itd.;
- 2) wstępnymi należy rozumieć rodziców, dziadków, pradziadków, itd.;
- 3) małżonków należy rozumieć osoby, które zawarły związek małżeński w rozumieniu art. 1 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego i w nim pozostają;
- 4) rodzeństwo należy rozumieć rodzeństwo rodzone (osoby mające wspólną matkę i ojca) oraz rodzeństwo przyrodnie (osoby mające wspólnego ojca lub wspólną matkę);
- 5) małżonków zstępnymi należy rozumieć małżonków dzieci, wnuków, prawnuków itd.;
- 6) małżonków przysposobionych należy rozumieć małżonków osób przysposobionych przez kandydata (ZPOW 703-239/10);

- zgodnie z art. 19 ust. 8 Ordynacji wyborczej i art. 2 ust. 2 ustawy o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta, członkowie komisji wyborczych nie mogą prowadzić agitacji na rzecz kandydatów na radnych i kandydatów na wójta, burmistrza, prezydenta miasta. Uczestniczenie przez członka komisji, pełniącego funkcję zastępcy wójta, w spotkaniach wójta kandydującego w wyborach, na których przedstawia on osiągnięcia z obecnej kadencji, może być odbierane jako uczestniczenie w kampanii wyborczej tego kandydata. Postępowanie takie może stanowić podstawę do odwołania przez komisarza wyborczego członka komisji z jej składu (ZPOW 703-231/10).

W sprawach sposobu i przebiegu głosowania wyjaśniła, co następuje:

- przepisy Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw nie przewidują obserwacji wyborów przez osoby niezwiązane z komitetami wyborczymi. Zgodnie natomiast z art. 111 ust. 2 Ordynacji wyborczej, pełnomocnik wyborczy komitetu wyborczego lub osoba upoważniona przez pełnomocnika, może wyznaczyć po jednym mężu zaufania do każdego obwodu głosowania na obszarze okręgu wyborczego, w którym została zarejestrowana lista danego komitetu wyborczego, a ponadto, na podstawie art. 112 ust. 2 pełnomocnik wyborczy lub osoba upoważniona przez pełnomocnika może wyznaczyć swojego zastępcę, który jest upoważniony do obserwowania pracy terytorialnej komisji wyborczej. Wyłącznie osoby powiadające zaświadczenie o wyznaczeniu na męża zaufania lub zastępcę pełnomocnika mogą obserwować pracę odpowiednio obwodowej komisji wyborczej lub terytorialnej komisji wyborczej. Ponadto pracę terytorialnej komisji wyborczej może obserwować pełnomocnik wyborczy komitetu wyborczego lub osoba upoważniona przez pełnomocnika do zgłoszenia listy kandydatów (ZPOW 703-117/10);
- przepisy ustaw wyborczych nie dają wójtowi gminy podstaw do odwiedzania lokali wyborczych w dniu głosowania. Tym bardziej nie jest to dopuszczalne jeżeli wójt kandyduje w wyborach, albowiem może to być postrzegane jako niedozwolona w dniu głosowania agitacja wyborcza. Dotyczy to również sytuacji, gdy komisja obwodowa wystąpi do wójta o udzielenie jej pomocy w sprawach przewidzianych ustawą lub wytycznymi Państwowej Komisji Wyborczej, np. usunięcia z lokalu wyborczego lub z terenu budynku, w którym lokal się znajduje materiałów agitacyjnych, których komisja nie jest w stanie usunąć we własnym zakresie. Niezbędnej pomocy powinna w takim przypadku udzielić komisji osoba działająca w imieniu wójta, np. urzędnik wyborczy. Nie ma natomiast przeszkód, aby wójt dokonał wizytacji lokali wyborczych sprawdzającej „techniczno-materialne warunki pracy komisji obwodowych” w przeddzień głosowania, w celu ewentualnego usunięcia braków lub uzupełnieniu wyposażenia lokalu wyborczego (ZPOW 703-265/10);

- w obecnym stanie prawnym dopuszczalne jest wyłącznie głosowanie osobiste z jednoczesnym zapewnieniem możliwości skorzystania przez osoby niepełnosprawne z pomocy wybranej osoby. Należy zauważyć, iż stosownie do art. 46 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw jedynie osoba niepełnosprawna, na własną prośbę, może skorzystać w głosowaniu z pomocy członka rodziny, przyjaciela bądź innej osoby znajdującej się w lokalu wyborczym. Pomocy w głosowaniu nie może udzielać członek komisji ani mąż zaufania. W obwodzie głosowania w zakładzie pomocy społecznej opiekun może więc udzielać pomocy w głosowaniu tylko osobie niepełnosprawnej i tylko po wyrażeniu takiej woli przez wyborcę. Pomoc ta może mieć wyłącznie techniczny charakter, nie może polegać na sugerowaniu wyborcy sposobu głosowania lub na głosowaniu w zastępstwie tego wyborcy; dopuszczalne jest natomiast, aby na życzenie osoby niepełnosprawnej w pomieszczeniu za zasłoną przebywała osoba udzielająca pomocy. Państwowa Komisja Wyborcza przypomina jednocześnie stosownie do wytycznych dla obwodowych komisji wyborczych z dnia 4 października 2010 r., które są wiążące dla organów wyborczych niższego rzędu - że w czasie głosowania obwodowa komisja wyborcza baczny, by wyborcy głosowali osobiście. Gdyby członek komisji wyborczej zauważył, że np. pracownik zakładu pomocy społecznej głosuje za inną osobę, a nie byłaby to pomoc techniczna udzielana osobie niepełnosprawnej na jej prośbę, zobowiązany jest do poinformowania o tym fakcie organów ścigania (ZPOW 703-242/10).

W sprawach prowadzenia kampanii wyborczej i finansowania wyborów wskazała:

- przepisy Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw nie zobowiązują właścicieli i zarządców nieruchomości do udzielania zgód na umieszczenie plakatów i innych materiałów wyborczych wszystkim komitetom wyborczym na takich samych warunkach. Nie zawierają także zakazu odmowy udzielenia zgody na umieszczenie takich materiałów. Należy jednak zauważyć, że podmioty administracji publicznej są zobowiązane do działania w sposób zapewniający realizację konstytucyjnych i ustawowych

zasad przeprowadzania wyborów, w szczególności do równego traktowania wszystkich komitetów wyborczych. Podmioty publiczne zatem, o ile udzielają zgody na wykorzystanie przez komitety wyborcze zarządzanego przez siebie majątku publicznego, mogą to robić wyłącznie na zasadach równego dostępu wszystkich komitetów i jednakowej odpłatności za takie samo świadczenie na rzecz komitetu. Zgodnie z art. 83c ust. 5 Ordynacji wyborczej komitetom wyborczym nie wolno przyjmować wartości niepieniężnych, z wyjątkiem nieodpłatnych usług polegających na rozpowszechnianiu plakatów i ulotek wyborczych przez osoby fizyczne. Nieodpłatne korzystanie przez komitet wyborczy z powierzchni, na której umieszczane byłyby materiały wyborcze, jest zatem zabronione. W związku z tym rozróżnienie odpłatnego i nieodpłatnego udostępniania powierzchni jest w przedmiotowej kwestii bez znaczenia. Podobnie z przepisów ustaw wyborczych nie wynika obowiązek przyjmowania ogłoszeń wyborczych komitetów wyborczych przez nadawców niepublicznych. Oznacza to, że niepubliczni nadawcy mogą przyjmować zlecenia emisji spotów wyborczych wybranych komitetów wyborczych, a odmówić emisji tych spotów innym komitetom wyborczym. Państwowa Komisja Wyborcza zwraca jednakże uwagę, że zgodnie z art. 79 ust. 2 Ordynacji wyborczej, zarówno nadawcy publiczni, jak i nadawcy niepubliczni, którzy przyjmą ogłoszenia wyborcze do odpłatnego rozpowszechniania muszą stosować jednakowe warunki finansowe dla wszystkich komitetów wyborczych, określone w ust. 3 tego artykułu (ZPOW 703 95 i 240/10);

- zgodnie z art. 65 ust. 2 pkt 1 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw zabronione jest prowadzenie kampanii wyborczej m. in. na terenie urzędów administracji rządowej i administracji samorządu terytorialnego. Przez urząd administracji rządowej lub samorządowej należy rozumieć jednostki organizacyjne będące organami lub stanowiące aparat pomocniczy organów administracji rządowej lub samorządowej. O uznaniu jednostki organizacyjnej za urząd nie przesądza jej nazwa ani wykonywane zadania lecz usytuowanie w strukturach administracji. W konsekwencji przez teren urzędu administracji rządowej i administracji samorządu terytorialnego

należy rozumieć nieruchomości (grunt wraz z budynkami oraz innymi urządzeniami na nim wzniesionymi) będącą miejscem siedziby organów administracji rządowej i organów jednostek samorządu terytorialnego oraz statutowych komórek organizacyjnych tych urzędów, a także służb, inspekcji i kontroli działających w administracji rządowej i samorządzie terytorialnym – bez względu na tytuł prawny do władania tą nieruchomością. Natomiast siedziby innych państwowych i samorządowych jednostek organizacyjnych, np. bibliotek publicznych, gminnych ośrodków sportu i rekreacji, zarządów budynków komunalnych nie podlegają powyższemu ograniczeniu. Jednakże należy mieć na uwadze, że zgodnie z art. 65 ust. 2 pkt 2 powołanej ustawy zabronione jest także prowadzenie kampanii wyborczej na terenie zakładów pracy w sposób i w formach zakłócających ich normalne funkcjonowanie. Przepis ten obejmuje wszystkie zakłady pracy (ZPOW 703-116/10);

- zgodnie z art. 65 ust. 2a ustawy Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw zabronione są jakiegokolwiek formy agitacji wyborczej na terenie szkół podstawowych i gimnazjów wobec uczniów nieposiadających prawa wybierania. Zatem na tego typu szkołach, w tym również na ich ogrodzeniach nie mogą być umieszczane materiały wyborcze. Natomiast, w świetle powyższego przepisu, nie stanowi naruszenia powołanej ustawy umieszczenie materiałów wyborczych na ogrodzeniu szkoły ponadgimnazjalnej. Materiały wyborcze mogą znajdować się na ogrodzeniu budynku będącego siedzibą obwodowej komisji wyborczej, pod warunkiem, że nie jest to ogrodzenie szkoły podstawowej lub gimnazjalnej, lecz muszą one zostać zdjęte nie później niż w przeddzień głosowania. Zgodnie z art. 71 ust. 1 powołanej Ordynacji wyborczej na ścianach budynków, ogrodzeniach, latarniach, urządzeniach energetycznych, telekomunikacyjnych i innych można umieszczać plakaty i hasła wyborcze wyłącznie po uzyskaniu zgody właściciela lub zarządcy nieruchomości, w tym nieruchomości, o której mowa w pkt 1 i 2. Naruszenie powyższego przepisu, zgodnie z art. 199a ust. 1 pkt 1 Ordynacji wyborczej, stanowi wykroczenie; o tego rodzaju zdarzeniu należy zatem poinformować Policję (ZPOW 703-197/10);

- z treści art. 79 ust. 1 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw wynika, iż zarówno odpłatne jak i nieodpłatne audycje wyborcze mogą być rozpowszechniane tylko w ściśle określonym czasie, tj. od 15. dnia przed dniem wyborów do dnia zakończenia kampanii wyborczej. Oznacza to, że w przypadku wyborów do organów jednostek samorządu terytorialnego zarządzanych na dzień 21 listopada 2010 r. audycje wyborcze mogą być rozpowszechniane od soboty 6 listopada 2010 r. do piątku 19 listopada 2010 r. do godz. 24.00 (ZPOW 703-113/10);

- zgodnie z art. 65 ust. 1 i 3 ustawy Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw kampania wyborcza ulega zakończeniu na 24 godziny przed dniem wyborów, natomiast od zakończenia kampanii wyborczej, aż do zakończenia głosowania zabronione jest zwoływanie zgromadzeń, organizowanie pochodów i manifestacji, wygłaszanie przemówień, rozdawanie ulotek, jak też prowadzenie w inny sposób agitacji na rzecz kandydatów i list kandydatów. W okresie tym, potocznie określanym jako cisza wyborcza, dopuszczalne jest pozostawienie materiałów wyborczych umieszczonych na nośnikach przed jego rozpoczęciem, przy czym warunkiem koniecznym jest aby nośniki, na których umieszczone zostały materiały oraz emitowany obraz były statyczne. Emisja reklam wyborczych na nośnikach, na których materiały reklamowe przewijają się, czasowo zmieniając prezentowany obraz, nie spełnia powyższego wymogu, dlatego też może zostać uznana za naruszenie ciszy wyborczej. Przemieszczanie się pojazdów, w tym środków komunikacji miejskiej w czasie ciszy wyborczej, na których umieszczono wyborcze materiały agitacyjne jest aktywną formą agitacji. Państwowa Komisja Wyborcza zwraca także uwagę, że prowadzenie dyskusji zawierającej elementy agitacyjne na forach internetowych lub na portalach społecznościowych w okresie tzw. „ciszy wyborczej” jest aktywną formą agitacji wyborczej. Zatem, administratorzy powinni podjąć stosowne środki zmierzające do zabezpieczenia portali i stron internetowych przed takimi działaniami. Państwowa Komisja Wyborcza ponadto wyjaśnia, że naruszenie ciszy wyborczej jest wykroczeniem, dlatego też ostateczna ocena, czy w danym przypadku doszło do złamania

prawa nie należy do organów wyborczych, lecz do organów ścigania i sądów (ZPOW 703-273 i 286/10);

- w okresie tzw. ciszy wyborczej media mogą podawać informacje o osobach kandydujących w wyborach, jednakże informacje te muszą w ten sam sposób prezentować wszystkich kandydatów z danego okręgu wyborczego, czy też wszystkich kandydatów na urząd wójta (burmistrza, prezydenta miasta) w danej gminie i obejmować wyłącznie dane zawarte w obwieszczeniu terytorialnej komisji wyborczej o zarejestrowanych listach kandydatów na radnych i kandydatach na wójta (burmistrza, prezydenta miasta). Zakaz prowadzenia kampanii wyborczej w okresie tzw. ciszy wyborczej obejmuje również wszelką aktywność w Internecie. Oznacza to, że informacje mające nawet charakter agitacyjny umieszczone w Internecie do godz. 24.00 dnia 19 października 2010 r. mogą w nim pozostać. Natomiast w czasie ciszy wyborczej w Internecie można zamieszczać wyłącznie informacje niemające charakteru agitacji na rzecz list kandydatów i kandydatów. W sobotę przedwyborczą, i w dniu wyborów (przed zakończeniem głosowania) niedopuszczalne jest publikowanie wyników badań sondażowych o szacowanej frekwencji wyborczej. Natomiast w dniu wyborów można podawać informacje o częściowej frekwencji ustalonej przez Państwową Komisję Wyborczą, na podstawie danych otrzymanych z obwodowych komisji wyborczych. Zgodnie z art. 69 Ordynacji wyborczej w okresie od zakończenia kampanii wyborczej aż do zakończenia głosowania zabronione jest podawanie do publicznej wiadomości wyników przedwyborczych badań (sondaży) opinii publicznej dotyczących przewidywanych zachowań wyborczych i wyników wyborów oraz wyników sondaży wyborczych przeprowadzanych w dniu głosowania. Media mogą w dniu wyborów informować przebiegu wyborów oraz pokazywać głosujących kandydatów. Dopuszczalne jest także prezentowanie osób zachęcających do udziału w wyborach. Jednakże wypowiedzi tych osób nie mogą zawierać żadnych elementów agitacji na rzecz kandydatów. Wypowiedzi tych nie powinni jednak udzielać kandydaci, ani osoby wchodzące w skład komitetów wyborczych oraz tzw. sztabów kandydatów lub powszechnie kojarzone

z danym kandydatem, gdyż może być to odbierane jako niedozwolona mobilizacja elektoratu tego kandydata. Media mogą również w tym okresie przedstawiać „przewodnik wyborczy” wskazując sposób głosowania, przykładowe karty do głosowania. Należy jednak pamiętać, aby działania te nie zostały odebrane jako sugestia oddania głosu na konkretną listę lub kandydata. Ponadto należy mieć na uwadze, że karty do głosowania w poszczególnych jednostkach samorządu terytorialnego, w tym w poszczególnych okręgach wyborczych w danej jednostce samorządu, mogą różnić się formatem i układem list (jedna, dwie lub więcej kolumn), karty mogą również być jednostronicowe lub zbroszurowane. Państwowa Komisja Wyborcza jednocześnie przypomina, że ocena, czy w konkretnym stanie faktycznym doszło do naruszenia zakazu prowadzenia agitacji wyborczej w okresie ciszy wyborczej będzie należała do organów ścigania oraz sądu. Państwowa Komisja Wyborcza nie jest właściwa do wydawania opinii w tym zakresie (ZPOW 703-274/10);

- zgodnie z art. 83c ust. 5 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw komitetom wyborczym nie wolno przyjmować wartości niepieniężnych, z wyjątkiem nieodpłatnych usług polegających na rozpowszechnianiu plakatów i ulotek wyborczych przez osoby fizyczne. Przez rozpowszechnianie należy rozumieć czynność kolportowania ulotek lub rozklejania plakatów, nie zaś udostępnianie powierzchni, na której plakaty są umieszczane. W związku z powyższym udostępnianie powierzchni na eksponowanie plakatów może być wyłącznie odpłatne, z wyjątkiem przeznaczonych na bezpłatne umieszczanie materiałów wyborczych miejsc, zapewnionych przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) zgodnie z art. 70a Ordynacji wyborczej. Odpowiedzialność za prowadzenie kampanii wyborczej zgodnie z przepisami ustawy ponosi komitet wyborczy, zatem w wypadku zlecenia usług polegających np. na rozwieszaniu materiałów wyborczych umowa zawarta z podmiotem świadczącym usługę powinna określać sposób jej wykonania zgodny z wymogami ustawowymi. W razie naruszenia przepisów karnych ustawy ustalenie kto ponosi odpowiedzialność karną, należy do wyłącznej właściwości organów ścigania i sądów. Wszelkie działania komitetu

wyborczego oceniane są na podstawie ich zgodności z przepisami prawa, bez względu na ewentualne naruszenie prawa przez inne komitety. W związku z tym prowadzenie kampanii wyborczej przez jeden komitet z naruszeniem prawa nie ma wpływu na stwierdzenie, czy sposób prowadzenia kampanii wyborczej przez inny komitet jest zgodny z przepisami ustawy (ZPOW 703-147/10);

- w związku z informacjami o nieprzestrzeganiu w kampanii wyborczej zasad i form określonych przepisami prawa, w szczególności: wykorzystywania przez osoby publiczne zajmowanych stanowisk lub pełnionych funkcji do prowadzenia kampanii wyborczej na rzecz określonych komitetów wyborczych i kandydatów; braku informacji lub niedostatecznej informacji na materiałach wyborczych (bilbordach, plakatach, ulotkach itp.) o ich pochodzeniu od określonego komitetu wyborczego; umieszczaniu plakatów i haseł wyborczych na ścianach budynków, ogrodzeniach, latarniach, urządzeniach energetycznych, telekomunikacyjnych i innych bez zgody właściciela lub zarządcy nieruchomości i bez poniesienia kosztów udostępnienia wykorzystywanych obiektów. Państwowa Komisja Wyborcza przypominała, iż tego rodzaju działania, jeśli znajdą potwierdzenie, naruszają zasady finansowania i prowadzenia kampanii wyborczej określone w przepisach Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw i w konsekwencji muszą przynieść skutki przewidziane prawem w postaci odrzucenia sprawozdania finansowego i przepadku korzyści majątkowych na rzecz Skarbu Państwa, a także ewentualnej odpowiedzialności karnej (ZPOW 703-273/10);

- komitet wyborczy, któremu po uregulowaniu wszystkich zobowiązań pozostały środki finansowe, przechowuje je do czasu wydania przez właściwy organ ostatecznego postanowienia o przyjęciu lub odrzuceniu sprawozdania finansowego. Jeżeli środki komitetu wyborczego wyborców lub komitetu wyborczego organizacji zgromadzone są na rachunku bankowym, a opłaty za jego prowadzenie miałyby je znacząco uszczuplić, pełnomocnik finansowy może pobrać te środki i przechowywać je w formie gotówki, a rachunek bankowy zamknąć. Wysokość nadwyżki pozyskanych środków na cele kampanii wyborczej nad poniesionymi wydatkami ustala się uwzględniając jako

wydatek kwoty środków pozyskanych z naruszeniem przepisów Ordynacji wyborczej, podlegające przepadkowi na rzecz Skarbu Państwa. Komitet wyborczy partii politycznej przekazuje nadwyżkę na Fundusz Wyborczy tej partii. Koalicyjny komitet wyborczy przekazuje nadwyżkę na Fundusze Wyborcze partii wchodzących w skład koalicji, w proporcjach ustalonych w umowie koalicyjnej, a w razie braku stosownych postanowień w umowie — na rzecz instytucji charytatywnej. Komitet wyborczy organizacji i komitet wyborczy wyborców przekazuje nadwyżkę na rzecz instytucji charytatywnej. Za instytucję charytatywną można uznać taką, której podstawowym celem jest prowadzenie działalności charytatywnej i której działalność gospodarcza, jeżeli taką prowadzi, służy przede wszystkim realizacji podstawowego celu. Warunkiem koniecznym jest również prowadzenie działalności charytatywnej na rzecz ogółu społeczności lub określonej grupy, z tym że nie może to być wyłącznie grupa członków danej organizacji (instytucji). Biorąc to pod uwagę, za instytucję charytatywną nie mogą być uznawane np. związki zawodowe lub organizacje (stowarzyszenia) powstające wyłącznie w celu ochrony interesów swoich członków. Nie mogą to być również partie polityczne i fundacje tworzone przez organizacje pracodawców, samorządy zawodowe, fundacje, których jedynym fundatorem jest Skarb Państwa, państwowe i samorządowe jednostki organizacyjne (z wyjątkiem tych, które powołano wyłącznie do prowadzenia działalności charytatywnej wykraczającej poza zadania własne organów samorządu terytorialnego i zadania zlecone ustawami). Przykładowo warunki instytucji charytatywnej spełniają takie organizacje, jak Polski Czerwony Krzyż, Caritas, ale też i inne, jak np. organizacje pożytku publicznego (zob. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, Dz. U. Nr 96, poz. 873 z późn. zm.). Ważne jest również to, aby instytucja charytatywna prowadziła działalność już od jakiegoś czasu; nie może to zatem być instytucja powołana wyłącznie do przekazania jej nadwyżki. Jeżeli koszt przekazania nadwyżki na rzecz instytucji charytatywnej (koszt przelewu, przekazu pocztowego) przekraczałby wysokość nadwyżki — komitet wyborczy jest zwolniony z obowiązku przekazania jej, bowiem w tym

celu musiałyby pozyskać dodatkowe środki finansowe, co po dniu wyborów jest zabronione. Informację o przekazaniu instytucji charytatywnej nadwyżki przekraczającej kwotę 1.000 zł pełnomocnik finansowy podaje do wiadomości publicznej w dzienniku o zasięgu ogólnokrajowym — w wypadku komitetów wyborczych, które złożyły zawiadomienia o swoim utworzeniu Państwowej Komisji Wyborczej, a w dzienniku o zasięgu wojewódzkim — w wypadku komitetów, które złożyły zawiadomienia o swoim utworzeniu komisarzowi wyborczemu. Koszt ogłoszenia pokrywa się z nadwyżki (ZKF 703-37/10).

W sprawach ponownego głosowania i odroczenia głosowania:

- w gminach, w których będzie przeprowadzane ponowne głosowanie (tzw. II tura) w wyborach wójta, burmistrza i prezydenta miasta, kampania wyborcza ulega zakończeniu na 24 godziny przed dniem ponownego głosowania. Od zakończenia kampanii wyborczej (3 grudnia 2010 r. godz. 24.00), aż do zakończenia głosowania (5 grudnia 2010 r. godz. 22.00, o ile żadna obwodowa komisja wyborcza nie przedłuży głosowania) w tych gminach zabronione jest zwoływanie zgromadzeń, organizowanie pochodów i manifestacji, wygłaszanie przemówień, rozdawanie ulotek, jak też prowadzenie w inny sposób agitacji na rzecz kandydatów. Z uwagi na powyższe, stacje radiowe i telewizyjne obejmujące swoim zasięgiem gminy, w których przeprowadzane będzie ponowne głosowanie mogą w tym okresie relacjonować i omawiać na swojej antenie wydarzenia społeczne i polityczne, pod warunkiem, że audycje te nie będą zawierały elementów agitacji na rzecz kandydatów. W programach można wymieniać z nazwiska i imienia kandydatów oraz prezentować ich wizerunek, pod warunkiem, że w ten sam sposób będą prezentowani obaj kandydaci z danej gminy (miasta). Państwowa Komisja Wyborcza jednocześnie wyjaśnia, że naruszenie ciszy wyborczej jest wykroczeniem, dlatego też ocena, czy w danym przypadku doszło do złamania prawa nie należy do organów wyborczych, lecz do organów ścigania i sądów (ZPOW 703-335/10);

- kampanię wyborczą w okresie przed ponownym głosowaniem w wyborach wójtów, burmistrzów i prezydentów miast mogą prowadzić te komitety wyborcze, których kandydaci będą uczestniczyli w ponownym głosowaniu. Rozpoczęcie kampanii wyborczej może nastąpić dopiero po podaniu do publicznej wiadomości uchwały terytorialnej komisji wyborczej o konieczności przeprowadzenia ponownego głosowania. W tym okresie możliwe jest rozpowszechnianie w programach publicznych i niepublicznych nadawców radiowych i telewizyjnych wyłącznie odpłatnych audycji wyborczych na zasadach określonych w art. 79 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. — Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. z 2010 r. Nr 176, poz. 1190) w związku z art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (Dz. U. z 2010 r. Nr 176, poz. 1191). Kampania wyborcza ulega zakończeniu 24 godziny przed dniem ponownego głosowania, tj. 3 grudnia 2010 r. o godz. 24:00. Komitety wyborcze, których kandydaci na wójtów, burmistrzów i prezydentów miast uczestniczą w ponownym głosowaniu, mogą podjąć ponownie pozyskiwanie środków finansowych z dniem podania do publicznej wiadomości informacji o konieczności przeprowadzenia ponownego głosowania. Termin przekazywania środków finansowych na rachunek bankowy tych komitetów wyborczych upływa w dniu 5 grudnia 2010 r. Komitety wyborcze, których kandydaci będą brać udział w ponownym głosowaniu, mogą wydatkować pozyskane środki w granicach obowiązujących limitów. W związku z udziałem w ponownym głosowaniu limit wydatków nie ulega zwiększeniu. Komitety wyborcze, których kandydaci nie uczestniczą w ponownym głosowaniu, a także komitety, które nie zgłaszały kandydatów na wójta, nie mogą pozyskiwać środków finansowych po dniu 21 listopada 2010 r. Określony w art. 24 ustawy o bezpośrednim wyborze wójta w związku z art. 84 Ordynacji wyborczej, 3-miesięczny termin na złożenie sprawozdania finansowego do Komisarza Wyborczego albo Państwowej Komisji Wyborczej:

- dla komitetów wyborczych, których kandydaci na wójta, burmistrza i prezydenta miasta nie uczestniczą w ponownym głosowaniu, a także

komitetów wyborczych, które nie zgłosiły kandydatów na wójta, burmistrza i prezydenta miasta, biegnie od dnia głosowania na kandydatów na radnych, co oznacza, że upływa on 21 lutego 2010 r.,

- dla komitetów wyborczych, których kandydaci uczestniczą w ponownym głosowaniu na wójta, burmistrza i prezydenta miasta, biegnie od dnia przeprowadzenia ponownego głosowania, co oznacza, że upływa on 5 marca 2010 r. (ZKF 703-35/10);

- zgodnie z przepisami ustaw: o samorządzie gminnym, samorządzie powiatowym i samorządzie województwa pierwszą sesję nowo wybranej rady (sejmiku) zwołuje przewodniczący rady (sejmiku) poprzedniej kadencji na dzień przypadający w ciągu 7 dni po ogłoszeniu zbiorczych wyników wyborów do rad na obszarze całego kraju. Termin 7 dni po ogłoszeniu zbiorczych wyników wyborów do rad na obszarze całego kraju należy liczyć — zgodnie z art. 184 ust. 2 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw od dnia ogłoszenia obwieszczenia Państwowej Komisji Wyborczej w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej (ZPOW 703-313/10);

- zgodnie z art. 29a ust. 1 i 2 ustawy o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) objęcie obowiązków wójta (burmistrza, prezydenta miasta) następuje z chwilą złożenia wobec rady ślubowania. Ślubowanie wójt (burmistrz, prezydent miasta) składa na sesji zwołanej przez przewodniczącego rady (sejmiku) na dzień przypadający w ciągu 7 dni od dnia ogłoszenia wyników wyborów wójta. Termin 7 dni od dnia ogłoszenia wyników wyborów wójta – wobec wójtów, burmistrzów i prezydentów miast wybranych w wyborach przeprowadzonych w dniu 21 listopada 2010 r. – należy liczyć, stosując odpowiednio art. 184 ust. 1 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw i art. 2 ust. 2 ustawy o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta, od dnia ogłoszenia w Monitorze Polskim komunikatu Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 23 listopada 2010 r. o wynikach wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast na obszarze kraju przeprowadzonych w dniu 21 listopada 2010 r. Natomiast wobec wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, którzy zostaną wybrani w dniu 5 grudnia

2010 r., termin 7 dni od dnia ogłoszenia wyników wyborów wójtów, należy liczyć od dnia ogłoszenia w Dzienniku Ustaw obwieszczenia Państwowej Komisji Wyborczej o zbiorczych wynikach wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast na obszarze kraju, przeprowadzonych w dniu 21 listopada 2010 r. oraz w dniu 5 grudnia 2010 r. Wykaz wybranych wójtów, burmistrzów i prezydentów miast znajduje się na stronie internetowej Państwowej Komisji Wyborczej www.pkw.gov.pl (ZPOW 703-323/10);

- w przypadku, gdy w już odroczonym ponownym głosowaniu (art.4 ust. 4 ustawy o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta) uczestniczyć ma dwóch kandydatów i przed dniem głosowania jeden z kandydatów wycofa zgodę na kandydowanie, utraci prawo wyborcze albo umrze, wówczas gminna (miejska) komisja wyborcza, na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy skreśla kandydata z listy kandydatów, podejmując stosowną uchwałę. Informację o skreśleniu kandydata podaje się do publicznej wiadomości i przekazuje komisarzowi wyborczemu. W takiej sytuacji odroczone ponowne głosowanie przeprowadza się, w dacie wcześniej dla niego wyznaczonej, tylko na jednego kandydata, o czym gminna (miejska) komisja wyborcza jest obowiązana poinformować wyborców w trybie art. 11 ust. 5 zdanie pierwsze ustawy. Dla przeprowadzenia tego głosowania konieczne jest wydrukowanie kart do głosowania według wzoru określonego w załączniku nr 5 do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 2 października 2006 r. w sprawie ustalenia wzorów kart do głosowania w wyborach wójtów, burmistrzów i prezydentów miast (M.P. Nr 70, poz. 711, z późn. zm.). Kandydata uważa się za wybranego, jeżeli w głosowaniu otrzymał więcej niż połowę ważnie oddanych głosów (art. 4 ust. 5 ustawy). Jeżeli kandydat nie otrzymał wymaganej liczby głosów, wyboru wójta (burmistrza, prezydenta miasta) dokona rada gminy (miejska) w sposób wskazany w art. 11 ust. 4 ustawy. Jeżeli w okresie do dnia przeprowadzenia odroczonego ponownego głosowania na liście kandydatów dopuszczonych, w związku z art. 4 ust. 4 ustawy, do tego głosowania nie pozostanie żaden kandydat z powodu wycofania zgody na kandydowanie, utraty praw wyborczych lub śmierci, gminna (miejska) komisja wyborcza na

podstawie art. 11 ust 5 i 6 ustawy, podaje do publicznej wiadomości fakt iż głosowanie nie zostanie przeprowadzone, a wyboru wójta, (burmistrza, prezydenta miasta) dokona rada gminy (miejska). Powyższy sposób postępowania ma więc zastosowanie, w przypadku wystąpienia wyżej opisanych sytuacji, w wyborach wójta, burmistrza i prezydenta miasta w przypadającym na dzień 19 grudnia 2010 r. odroczonym ponownym głosowaniu. Państwowa Komisja Wyborcza zwraca się z prośbą o przekazanie tych wyjaśnień zainteresowanym gminnym i miejskim komisjom wyborczym (ZPOW 703-356/10).

* W dniu 23 listopada 2010 r. Państwowa Komisja Wyborcza sporządziła i podała do publicznej wiadomości na konferencji prasowej i w Internecie na stronie www.pkw.gov.pl obwieszczenie o zbiorczych wynikach wyborów do rad na obszarze kraju, przeprowadzonych w dniu 21 listopada 2010 r. oraz komunikat o wynikach wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast przeprowadzonych w dniu 21 listopada 2010 r. Obwieszczenie jest ogłoszone w Dzienniku Ustaw Nr 222, poz. 1454, zaś komunikat – w Monitorze Polskim Nr 88, poz. 1030.

* Po wyborach ponownych wójtów, burmistrzów i prezydentów miast przeprowadzonych w dniu 5 grudnia 2010 r. Państwowa Komisja Wyborcza w dniu 6 grudnia 2010 r. sporządziła i podała do publicznej wiadomości obwieszczenie o zbiorczych wynikach wyborów wójtów, burmistrzów, prezydentów miast na obszarze kraju, przeprowadzonych w dniach 21 listopada i 5 grudnia 2010 r. Obwieszczenie jest ogłoszone w Dzienniku Ustaw Nr 230, poz. 1521.

OBWIESZCZENIE
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ
z dnia 23 listopada 2010 r.
o zbiorczych wynikach wyborów do rad na obszarze kraju,
przeprowadzonych w dniu 21 listopada 2010 r.

Na podstawie art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. z 2010 r. Nr 176, poz. 1190) i art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 15 marca 2002 r. o ustroju miasta stołecznego Warszawy (Dz. U. Nr 41, poz.

361 z późn. zm.¹⁾) Państwowa Komisja Wyborcza podaje do publicznej wiadomości zbiorcze wyniki wyborów do rad na obszarze kraju, przeprowadzonych w dniu 21 listopada 2010 r.

Rozdział 1.

Dane ogólne

1. Wybory przeprowadzono do 2 827 rad, z czego:
  - 1) do 2 478 rad gmin, z tego:
    - a) do 2 152 rad gmin w gminach liczących do 20 tys. mieszkańców,
    - b) do 262 rad gmin w gminach liczących powyżej 20 tys. mieszkańców,
    - c) do 64 rad miast w miastach na prawach powiatu;
  - 2) do Rady m. st. Warszawy;
  - 3) do 18 rad dzielnic m. st. Warszawy;
  - 4) do 314 rad powiatów;
  - 5) do 16 sejmików województw.
2. Wybierano łącznie 46 809 radnych, z czego:
  - 1) 39 489 radnych rad gmin, z tego:
    - a) 32 280 radnych w gminach do 20 tys. mieszkańców,
    - b) 5 568 radnych w gminach powyżej 20 tys. mieszkańców,
    - c) 1 641 radnych w miastach na prawach powiatu;
  - 2) 60 radnych Rady m. st. Warszawy;
  - 3) 409 radnych rad dzielnic m. st. Warszawy;
  - 4) 6 290 radnych rad powiatów;
  - 5) 561 radnych sejmików województw.
3. Wybrano łącznie 46 809 radnych, z czego:
  - 1) 39 489 radnych rad gmin, z tego:
    - a) 32 280 radnych w gminach do 20 tys. mieszkańców,
    - b) 5 568 radnych w gminach powyżej 20 tys. mieszkańców,
    - c) 1 641 radnych w miastach na prawach powiatu;
  - 2) 60 radnych Rady m. st. Warszawy;

---

¹ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 127, poz. 1087, z 2006 r. Nr 249, poz. 1826 i 1828 oraz z 2009 r. Nr 95, poz. 787

- 3) 409 radnych rad dzielnic m. st. Warszawy;
- 4) 6 290 radnych rad powiatów;
- 5) 561 radnych sejmików województw.
4. Wybory przeprowadzono w 23 101 okręgach wyborczych.
5. We wszystkich okręgach wyborczych zarejestrowano listy kandydatów na radnych.
6. Głosowanie przeprowadzono w 25 464 obwodach głosowania.
7. Głosowania nie przeprowadzono w 1 001 okręgach wyborczych, w których liczba zarejestrowanych kandydatów była równa lub mniejsza od liczby radnych wybieranych w tych okręgach wyborczych. W związku z tym 1 180 radnych uzyskało mandaty bez głosowania.

Rozdział 2.

Wybory do rad gmin w gminach liczących do 20 tys. mieszkańców

1. Wybory przeprowadzono do 2 152 rad gmin, w których utworzono 20 379 okręgów wyborczych.
2. Wybierano 32 280 radnych spośród 106 824 kandydatów zgłoszonych na 72 450 listach kandydatów przez 10 950 komitetów wyborczych, w tym 10 031 komitetów wyborczych utworzonych jedynie w celu zgłoszenia kandydatów na radnych do rady gminy w gminie liczącej do 20 tys. mieszkańców.
3. Wybrano 32 280 radnych.
4. Uprawnionych do głosowania było 13 123 537 osób.
5. Karty do głosowania wydano 6 860 559 osobom.
6. W wyborach wzięło udział (oddało ważne karty do głosowania) 6 854 860 osób, to jest 52,23% uprawnionych do głosowania.
7. Głosów ważnych oddano 6 664 370, to jest 97,22% ogólnej liczby głosów oddanych.
8. Głosów nieważnych oddano 190 490, to jest 2,78% ogólnej liczby głosów oddanych.
9. Głosowanie przeprowadzono w 13 166 obwodach głosowania.
10. Głosowania nie przeprowadzono w 1 001 okręgach wyborczych, w których liczba zarejestrowanych kandydatów była równa lub mniejsza od liczby radnych wybieranych w tych okręgach wyborczych. W związku z tym 1 180 radnych uzyskało mandaty bez głosowania.

Rozdział 3.

Wybory do rad gmin w gminach liczących powyżej 20 tys. mieszkańców

1. Wybory przeprowadzono do 262 rad gmin, w których utworzono 921 okręgów wyborczych.
2. Wybierano 5 568 radnych spośród 53 161 kandydatów zgłoszonych na 5 293 listach kandydatów przez 873 komitety wyborcze.
3. Wybrano 5 568 radnych.
4. Uprawnionych do głosowania było 7 086 231 osób.
5. Karty do głosowania wydano 3 307 158 osobom.
6. W wyborach wzięło udział (oddano ważne karty do głosowania) 3 303 041 osób, to jest 46,61% uprawnionych do głosowania.
7. Głosów ważnych oddano 3 123 106, to jest 94,55% ogólnej liczby głosów oddanych.
8. Głosów nieważnych oddano 179 935, to jest 5,45% ogólnej liczby głosów oddanych.
9. Głosowanie przeprowadzono w 5 317 obwodach głosowania.

Rozdział 4.

Wybory do rad miast w miastach na prawach powiatu

1. Wybory przeprowadzono do 64 rad miejskich w miastach na prawach powiatu, w których utworzono 290 okręgów wyborczych.
2. Wybierano 1 641 radnych spośród 19 660 kandydatów zgłoszonych na 2 044 listach kandydatów przez 257 komitetów wyborczych.
3. Wybrano 1 641 radnych.
4. Uprawnionych do głosowania było 8 699 205 osób.
5. Karty do głosowania wydano 3 534 137 osobom.
6. W wyborach wzięło udział (oddano ważne karty do głosowania) 3 528 164 osób, to jest 40,56% uprawnionych do głosowania.
7. Głosów ważnych oddano 3 402 669, to jest 96,44% ogólnej liczby głosów oddanych.
8. Głosów nieważnych oddano 125 495, to jest 3,56% ogólnej liczby głosów oddanych.
9. Głosowanie przeprowadzono w 5 867 obwodach głosowania.

Rozdział 5.

Wybory do Rady m. st. Warszawy

1. Wybory przeprowadzono w 9 okręgach wyborczych.
2. Wybierano 60 radnych spośród 1 037 kandydatów zgłoszonych na 120 listach kandydatów przez 18 komitetów wyborczych.

3. Wybrano 60 radnych.
4. Uprawnionych do głosowania było 1 341 788 osób.
5. Karty do głosowania wydano 649 749 osobom.
6. W wyborach wzięło udział (oddało ważne karty do głosowania) 647 785 osób, to jest 48,28% uprawnionych do głosowania.
7. Głosów ważnych oddano 619 410, to jest 95,62% ogólnej liczby głosów oddanych.
8. Głosów nieważnych oddano 28 375, to jest 4,38% ogólnej liczby głosów oddanych.
9. Głosowanie przeprowadzono w 857 obwodach głosowania.

Rozdział 6.

Wybory do rad dzielnic m. st. Warszawy

1. Wybory przeprowadzono do 18 rad dzielnic miasta stołecznego Warszawy, w których utworzono 70 okręgów wyborczych.
2. Wybierano 409 radnych spośród 3 200 kandydatów zgłoszonych na 341 listach kandydatów przez 44 komitety wyborcze.
3. Wybrano 409 radnych.
4. Uprawnionych do głosowania było 1 339 281 osób.
5. Karty do głosowania wydano 649 036 osobom.
6. W wyborach wzięło udział (oddało ważne karty do głosowania) 646 981 osób, to jest 48,31% uprawnionych do głosowania.
7. Głosów ważnych oddano 624 974, to jest 96,60% ogólnej liczby głosów oddanych.
8. Głosów nieważnych oddano 22 007, to jest 3,40% ogólnej liczby głosów oddanych.
9. Głosowanie przeprowadzono w 857 obwodach głosowania.

Rozdział 7.

Wybory do rad powiatów

1. Wybory przeprowadzono do 314 rad powiatów, w których utworzono 1 345 okręgów wyborczych.
2. Wybierano 6 290 radnych spośród 61 314 kandydatów zgłoszonych na 7 455 listach kandydatów przez 868 komitetów wyborczych.
3. Wybrano 6 290 radnych.
4. Uprawnionych do głosowania było 20 567 814 osób.
5. Karty do głosowania wydano 10 311 487 osobom.
6. W wyborach wzięło udział (oddało ważne karty do głosowania) 10 299 244 osób, to jest 50,07% uprawnionych do głosowania.

7. Głosów ważnych oddano 9 457 268, to jest 91,82% ogólnej liczby głosów oddanych.
8. Głosów nieważnych oddano 841 976, to jest 8,18% ogólnej liczby głosów oddanych.
9. Głosowanie przeprowadzono w 18 740 obwodach głosowania.

Rozdział 8.

Wybory do sejmików województw

1. Wybory przeprowadzono do 16 sejmików województw, w których utworzono 87 okręgów wyborczych.
2. Wybierano 561 radnych spośród 8 904 kandydatów zgłoszonych na 936 listach kandydatów przez 48 komitetów wyborczych.
3. Wybrano 561 radnych.
4. Uprawnionych do głosowania było 30 608 506 osób.
5. Karty do głosowania wydano 14 494 179 osobom.
6. W wyborach wzięło udział (oddało ważne karty do głosowania) 14 465 985 osób, to jest 47,26% uprawnionych do głosowania.
7. Głosów ważnych oddano 12 721 376, to jest 87,94% ogólnej liczby głosów oddanych.
8. Głosów nieważnych oddano 1 744 609, to jest 12,06% ogólnej liczby głosów oddanych.
9. Głosowanie przeprowadzono w 25 464 obwodach głosowania.

OBWIESZCZENIE

PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

z dnia 6 grudnia 2010 r.

o zbiorczych wynikach wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast na obszarze kraju, przeprowadzonych w dniu 21 listopada 2010 r. oraz w dniu 5 grudnia 2010 r.

Na podstawie art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. z 2010 r. Nr 176, poz. 1190) oraz art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (Dz. U. z 2010 r. Nr 176, poz. 1191) Państwowa Komisja Wyborcza podaje do publicznej wiadomości zbiorcze wyniki wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast na obszarze kraju, przeprowadzonych w dniu 21 listopada 2010 r. oraz w dniu 5 grudnia 2010 r.

Rozdział 1.

Głosowanie w dniu 21 listopada 2010 r.

1. Wybierano łącznie 2 479 wójtów, burmistrzów i prezydentów miast spośród 7 775 kandydatów zgłoszonych przez 4 907 komitetów wyborczych, w tym w 302 gminach i miastach, w których zarejestrowano tylko jednego kandydata.
2. Uprawnionych do głosowania było 30 609 055 osób.
3. Karty do głosowania wydano 14 496 560 wyborcom.
4. W wyborach wzięło udział (oddano ważne karty do głosowania) 14 482 676 wyborców, to jest 47,32% uprawnionych do głosowania.
5. Głosów ważnych oddano 14 242 229, to jest 98,34% ogólnej liczby głosów oddanych.
6. Głosów nieważnych oddano 240 447, to jest 1,66% ogólnej liczby głosów oddanych.

Rozdział 2.

Ponowne głosowanie w dniu 5 grudnia 2010 r.

1. Wybierano łącznie 728 wójtów, burmistrzów i prezydentów miast spośród 1 456 kandydatów zgłoszonych przez 1 094 komitety wyborcze.
2. Uprawnionych do głosowania było 12 141 463 osób.
3. Karty do głosowania wydano 4 289 148 wyborcom.
4. W wyborach wzięło udział (oddano ważne karty do głosowania) 4 287 449 wyborców, to jest 35,31% uprawnionych do głosowania.
5. Głosów ważnych oddano 4 241 177, to jest 98,92% ogólnej liczby głosów oddanych.
6. Głosów nieważnych oddano 46 272, to jest 1,08% ogólnej liczby głosów oddanych.

Rozdział 3.

Wyniki wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast

1. Wybierano łącznie 2 479 wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, z czego:
  - 1) wójtów i burmistrzów w 2 152 gminach liczących do 20 tys. mieszkańców, z tego:
    - a) w głosowaniu w dniu 21 listopada 2010 r. 2 152 wójtów i burmistrzów,
    - b) w ponownym głosowaniu w dniu 5 grudnia 2010 r. 572 wójtów i burmistrzów;
  - 2) wójtów, burmistrzów, prezydentów miast w 262 gminach liczących powyżej 20 tys. mieszkańców, z tego:
    - a) w głosowaniu w dniu 21 listopada 2010 r. 262 wójtów, burmistrzów, prezydentów miast,

- b) w ponownym głosowaniu w dniu 5 grudnia 2010 r. 124 wójtów, burmistrzów, prezydentów miast;
- 3) prezydentów miast w 65 miastach na prawach powiatu, z tego:
  - a) w głosowaniu w dniu 21 listopada 2010 r. 65 prezydentów miast,
  - b) w ponownym głosowaniu w dniu 5 grudnia 2010 r. 32 prezydentów miast.
- 2. Wybrano łącznie 2 469 wójtów, burmistrzów, prezydentów miast, z czego:
  - 1) wójtów i burmistrzów w 2 143 gminach liczących do 20 tys. mieszkańców, z tego:
    - a) w głosowaniu w dniu 21 listopada 2010 r. 1 571 wójtów i burmistrzów,
    - b) w ponownym głosowaniu w dniu 5 grudnia 2010 r. 572 wójtów i burmistrzów;
  - 2) wójtów, burmistrzów, prezydentów miast w 261 gminach liczących powyżej 20 tys. mieszkańców, z tego:
    - a) w głosowaniu w dniu 21 listopada 2010 r. 137 wójtów, burmistrzów, prezydentów miast,
    - b) w ponownym głosowaniu w dniu 5 grudnia 2010 r. 124 wójtów, burmistrzów, prezydentów miast;
  - 3) prezydentów miast w 65 miastach na prawach powiatu, z tego:
    - a) w głosowaniu w dniu 21 listopada 2010 r. 33 prezydentów miast,
    - b) w ponownym głosowaniu w dniu 5 grudnia 2010 r. 32 prezydentów miast.
- 3. W 728 gminach i miastach, z czego:
  - 1) w 572 gminach liczących do 20 tys. mieszkańców,
  - 2) w 124 gminach liczących powyżej 20 tys. mieszkańców,
  - 3) w 32 miastach na prawach powiatu,przeprowadzono ponowne głosowanie w dniu 5 grudnia 2010 r. z uwagi na nieuzyskanie przez kandydata na wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, wymaganej większości ważnie oddanych głosów za wyborem w głosowaniu przeprowadzonym w dniu 21 listopada 2010 r.
- 4. Z powodów określonych w art. 4 ust. 4 ustawy o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta, termin ponownego głosowania odroczone do dnia 19 grudnia 2010 r. w 10 następujących gminach/miastach:
  - 1) gm. Janowiec, powiat puławski, województwo lubelskie;
  - 2) gm. Jasionówka, powiat moniecki, województwo podlaskie;
  - 3) gm. Jerzmanowice-Przegonia, powiat krakowski, województwo małopolskie;

- 4) gm. Jeziora Wielkie, powiat mogileński, województwo kujawsko - pomorskie;
- 5) gm. Lichnowy, powiat malborski, województwo pomorskie;
- 6) gm. Marianowo, powiat stargardzki, województwo zachodniopomorskie;
- 7) m. Ostróda, powiat ostródzki, województwo warmińsko - mazurskie;
- 8) m. Piechowice, powiat jeleniogórski, województwo dolnośląskie;
- 9) gm. Rajgród, powiat grajewski, województwo podlaskie;
- 10) gm. Wiżajny, powiat suwalski, województwo podlaskie.

* W dniu 20 grudnia 2010 r. po wyborach przeprowadzonych w odroczonym ponownym głosowaniu w dniu 19 grudnia 2010 r. Państwowa Komisja Wyborcza sporządziła obwieszczenie uzupełniające wyniki wyborów wójtów, burmistrzów, prezydentów miast.

OBWIESZCZENIE
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ
z dnia 20 grudnia 2010 r.

**uzupełniające obwieszczenie o zbiorczych wynikach wyborów wójtów,
burmistrzów i prezydentów miast na obszarze kraju, przeprowadzonych w dniu
21 listopada 2010 r. oraz w dniu 5 grudnia 2010 r.**

Na podstawie art. 182 ust. 1 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. z 2010 r. Nr 176, poz. 1190) oraz art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (Dz. U. z 2010 r. Nr 176, poz. 1191) Państwowa Komisja Wyborcza podaje do publicznej wiadomości zbiorcze wyniki wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast na obszarze kraju przeprowadzonych w dniu 19 grudnia 2010 r. w ponownym głosowaniu odroczonym ze względu na zmianę jednego z kandydatów.

Rozdział 1.

Odroczone ponowne głosowanie w dniu 19 grudnia 2010 r.

1. Wybierano łącznie 10 wójtów i burmistrzów spośród 19 kandydatów zgłoszonych przez 17 komitetów wyborczych, w tym jednego burmistrza w mieście, w którym na liście kandydatów pozostał tylko jeden kandydat.
2. Uprawnionych do głosowania było 63 568 osób.
3. Karty do głosowania wydano 21 047 wyborcom.
4. W wyborach wzięło udział (oddało ważne karty do głosowania) 21 041 wyborców, to jest 33,10% uprawnionych do głosowania.
5. Głosów ważnych oddano 20 757, to jest 98,65% ogólnej liczby głosów oddanych.
6. Głosów nieważnych oddano 284, to jest 1,35% ogólnej liczby głosów oddanych.

Rozdział 2.
Wyniki wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast
w odroczonym ponownym głosowaniu

Wybrano 10 wójtów i burmistrzów, z czego:

- 1) 7 wójtów i 2 burmistrzów w gminach liczących do 20 tys. mieszkańców;
- 2) 1 burmistrza w mieście liczącym powyżej 20 tys. mieszkańców.

* Zgodnie z art. 87g ust. 1 ustawy z dnia 27 września 1990 r. o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej pełnomocnicy finansowi 17 komitetów wyborczych uczestniczących w wyborach Prezydenta RP przeprowadzonych w dniach 20 czerwca i 4 lipca 2010 r. byli zobowiązani do złożenia Państwowej Komisji Wyborczej, w terminie 3 miesięcy od dnia wyborów, wyborczych sprawozdań finansowych. Sprawozdanie złożyło 16 komitetów wyborczych. Komunikat Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 11 października 2010 r. w sprawie tych sprawozdań jest dostępny na stronie www.pkw.gov.pl oraz został ogłoszony w Monitorze Polskim Nr 85, poz. 998.

* Obowiązek złożenia sprawozdań wyborczych mieli także pełnomocnicy 12 komitetów wyborczych uczestniczących w wyborach uzupełniających do Senatu RP, przeprowadzonych w dniu 20 czerwca 2010 r. w okręgach wyborczych nr 15, 21 i 30. Sprawozdania złożyły wszystkie komitety wyborcze. Państwowa Komisja Wyborcza po rozpatrzeniu sprawozdań przyjęła bez zastrzeżeń sprawozdania 9 komitetów wyborczych uczestniczących w wyborach w okręgu wyborczym nr 15, sprawozdania 10 komitetów uczestniczących w wyborach w okręgu nr 21 oraz 9 komitetów uczestniczących w wyborach w okręgu nr 30; w okręgu nr 30 przyjęła ponadto sprawozdania 2 komitetów wyborczych ze wskazaniem na uchybienia. Komunikaty Państwowej Komisji Wyborczej w sprawach złożonych sprawozdań oraz rozpatrzonych sprawozdań są zamieszczone w witrynie internetowej PKW oraz zostały ogłoszone w Monitorze Polskim Nr 72, poz. 921 i Nr 98, poz. 1155.

* Kierownik Krajowego Biura Wyborczego jak dysponent środków finansowych na wybory z budżetu państwa, zgodnie z art. 88 ust. 4 ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i art. 129 ust. 4 Ordynacji wyborczej do Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej podał w Biuletynie Informacji Publicznej pod adresem www.pkw.gov.pl informacje o wydatkach z budżetu państwa poniesionych na przygotowanie i przeprowadzenie: wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w dniach 20 czerwca i 4 lipca 2010 r. oraz wyborów uzupełniających do Senatu RP w dniu 20 czerwca 2010 r. w okręgach wyborczych nr 15, 21 i 30.

INFORMACJA
o wydatkach z budżetu państwa poniesionych na przygotowanie i
przeprowadzenie wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w dniach 20
czerwca i 4 lipca 2010 r.

<i>Lp.</i>	<i>Rodzaj wydatków</i>	<i>Zrealizowane wydatki w złotych</i>	<i>Struktura wydatków w procentach</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
	Wydatki ogółem, z tego:	106 994 121	100,00
A.	Wydatki realizowane przez Krajowe Biuro Wyborcze	10 946 199	10,23
I.	Centralnie	4 191 624	3,92
	- wydatki bieżące w tym:	3 742 104	3,50
1.	Druk tekstu ustawy o wyborze Prezydenta RP oraz wytycznych PKW dla obwodowych komisji wyborczych	117 139	0,11
2.	Druk informacji o warunkach ważności głosu	20 400	0,02
3.	Druk i transport kart do głosowania	2 046 130	1,91
4.	Wydatki związane z działalnością Państwowej Komisji Wyborczej i Krajowego Biura Wyborczego (wydatki kancelaryjne, transport, opłaty telekomunikacyjne i inne)	359 257	0,34
5.	Sprawdzanie prawidłowości podpisów poparcia dla kandydatów na Prezydenta RP	100 206	0,09
6.	Obsługa informatyczna wyborów	1 098 972	1,03
	-wydatki majątkowe związane z obsługą informatyczną	449 520	0,42
II	Poprzez Delegatury KBW – wydatki bieżące	6 754 575	6,31
1.	Działalność okręgowych komisji wyborczych	896 165	0,84
2.	Wydatki kancelaryjne	369 902	0,35
3.	Zryczałtowane diety członków okręgowych komisji wyborczych	151 752	0,14
4.	Szkolenia członków obwodowych komisji wyborczych	625 775	0,58

<i>Lp.</i>	<i>Rodzaj wydatków</i>	<i>Zrealizowane wydatki w złotych</i>	<i>Struktura wydatków w procentach</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
5.	Obwieszczenie o zarejestrowanych kandydatach na Prezydenta RP	147 508	0,13
6.	Działalność pełnomocników wyborczych okręgowych komisji wyborczych	2 221 158	2,08
7.	Obsługa informatyczna okręgowych komisji wyborczych	938 733	0,88
8.	Inne wydatki (transport, dostarczenie protokołów głosowania itp.)	1 403 582	1,31
B.	Dotacje celowe na zadania zlecone gminom	94 890 922	88,69
1.	Sporządzenie spisów wyborców	4 538 544	4,24
2.	Uzupełnienie wyposażenia lokali wyborczych	5 352 079	5,00
3.	Wydatki kancelaryjne	5 088 496	4,76
4.	Obsługa obwodowych komisji wyborczych (w tym wydatki związane z użytkowaniem lokalu)	9 832 680	9,19
5.	Obwieszczenie o podziale na obwody głosowania	696 704	0,65
6.	Zryczałtowane diety dla członków obwodowych komisji wyborczych	53 021 634	49,56
7.	Inne wydatki związane z funkcjonowaniem obwodu (transport, łączność, oznaczenie lokali, diety podróżne i koszty przejazdów członków obwodowych komisji wyborczych)	8 251 443	7,71
8.	Koszty sporządzenia aktów pełnomocnictw do głosowania	413 801	0,39
9.	Obsługa informatyczna obwodowych komisji wyborczych	7 695 541	7,19
C.	Przeprowadzenie głosowania w wyborach Prezydenta RP za granicą - realizowane przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych.	1 157 000	1,08

INFORMACJA

o wydatkach z budżetu państwa poniesionych na przygotowanie i przeprowadzenie wyborów uzupełniających do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 20 czerwca 2010 r. w okręgu wyborczym nr 15 w województwie mazowieckim.

<i>Lp.</i>	<i>Rodzaj wydatków</i>	<i>Zrealizowane wydatki w złotych</i>	<i>Struktura wydatków w procentach</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
	Wydatki ogółem	1 422 724	100
<i>I</i>	<i>Wydatki realizowane przez Krajowe Biuro</i>	201 621	14,18

	Wyborcze		
1.	Wydatki na obsługę informatyczną ponoszone centralnie	58 000	4,08
2.	Druk obwieszczenia o zarządzonych wyborach	732	0,03
3.	Druk tekstu ustawy – Ordynacja wyborcza do Sejmu i do Senatu RP	2 020	0,15
4.	Druk wytycznych PKW dla okręgowych i obwodowych komisji wyborczych	2 075	0,15
5.	Druk obwieszczenia o zarejestrowanych kandydatach	1 420	0,10
6.	Druk informacji o ważności głosu	2 726	0,19
7.	Koszty szkolenia członków obwodowych komisji wyborczych	15 213	1,07
8.	Działalność okręgowej komisji wyborczej	10 290	0,72
9.	Wydatki kancelaryjne	6 921	0,49
10.	Działalność pełnomocników wyborczych	32 950	2,32
11.	Druk kart do głosowania	28 896	2,03
12.	Transport kart do głosowania	5 249	0,37
13.	Zryczałtowane diety dla członków Okręgowej Komisji Wyborczej	2 660	0,19
14.	Obsługa informatyczna Okręgowej Komisji Wyborczej	19 801	1,39
15.	Inne wydatki (transport, delegacje, opłaty telekomunikacyjne, itp.)	12 668	0,90
II	Dotacje celowe na zadania zlecone gminom	1 221 103	85,82
1.	Sporządzenie spisów wyborców	47 501	3,34
2.	Uzupełnienie wyposażenia lokali wyborczych	107 130	7,53
3.	Wydatki kancelaryjne	90 620	6,37
4.	Obsługa obwodowych komisji wyborczych	84 800	5,96
5.	Druk i plakatowanie obwieszczeń o podziale na obwody głosowania	53 980	3,80
6.	Zryczałtowane diety członków obwodowych komisji wyborczych	324 960	22,84
7.	Obsługa informatyczna obwodowych komisji wyborczych	129 232	9,08
8.	Inne wydatki (transport, opłaty telekomunikacyjne itp.)	382 880	26,90

INFORMACJA
o wydatkach z budżetu państwa poniesionych na przygotowanie i
przeprowadzenie wyborów uzupełniających do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
w dniu 20 czerwca 2010 r. w okręgu wyborczym nr 21 w województwie
podkarpackim.

Lp.	Rodzaj wydatków	Zrealizowane wydatki w złotych	Struktura wydatków w procentach
1	2	3	4
	Wydatki ogółem	1 917 824	100
I	Wydatki realizowane przez Krajowe Biuro Wyborcze	241 286	12,58
1.	Wydatki na obsługę informatyczną ponoszone centralnie	58 000	3,02
2.	Druk obwieszczenia o zarządzonych wyborach	1 663	0,09
3.	Druk obwieszczenia o okręgu wyborczym i siedzibie okręgowej komisji wyborczej	2 720	0,14
4.	Druk tekstu ustawy – Ordynacja wyborcza do Sejmu i do Senatu RP	3 872	0,20
5.	Druk wytycznych PKW dla okręgowych i obwodowych komisji wyborczych	3 966	0,21
6.	Druk obwieszczenia o zarejestrowanych kandydatach	1 742	0,09
7.	Druk informacji o ważności głosu	2 214	0,12
8.	Koszty szkolenia członków obwodowych komisji wyborczych	22 590	1,18
9.	Działalność okręgowej komisji wyborczej	12 693	0,66
10.	Wydatki kancelaryjne	8 778	0,46
11.	Działalność pełnomocników wyborczych	36 246	1,89
12.	Druk kart do głosowania	29 619	1,54
13.	Transport kart do głosowania	4 341	0,23
14.	Zryczałtowane diety dla członków Okręgowej Komisji Wyborczej	2 280	0,12
15.	Obsługa informatyczna Okręgowej Komisji Wyborczej	27 064	1,41
16.	Inne wydatki (transport, delegacje, opłaty telekomunikacyjne, itp.)	23 498	1,22
II	Dotacje celowe na zadania zlecone gminom	1 676 538	87,42

1.	Sporządzenie spisów wyborców	91 616	4,78
2.	Uzupełnienie wyposażenia lokali wyborczych	137 292	7,16
3.	Wydatki kancelaryjne	105 151	5,48
4.	Obsługa obwodowych komisji wyborczych	147 044	7,67
5.	Druk i plakatowanie obwieszczeń o podziale na obwody głosowania	12 719	0,66
6.	Zryczałtowane diety członków obwodowych komisji wyborczych	882 720	46,03
7.	Obsługa informatyczna obwodowych komisji wyborczych	165 671	8,64
8.	Inne wydatki (transport, opłaty telekomunikacyjne itp.)	134 325	7,00

INFORMACJA

o wydatkach z budżetu państwa poniesionych na przygotowanie i przeprowadzenie wyborów uzupełniających do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 20 czerwca 2010 r. w okręgu wyborczym nr 30 w województwie śląskim.

Lp.	Rodzaj wydatków	Zrealizowane wydatki w złotych	Struktura wydatków w procentach
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
	Wydatki ogółem	1 411 264	100
<i>I</i>	<i>Wydatki realizowane przez Krajowe Biuro Wyborcze</i>	145 869	10,34
1.	Wydatki na obsługę informatyczną ponoszone centralnie	59 000	4,18
2.	Druk obwieszczenia o zarządzonych wyborach	331	0,02
3.	Druk obwieszczenia o okręgu wyborczym i siedzibie okręgowej komisji wyborczej	331	0,02
4.	Druk tekstu ustawy – Ordynacja wyborcza do Sejmu i do Senatu RP	2 011	0,14
5.	Druk wytycznych PKW dla okręgowych i obwodowych komisji wyborczych	2 011	0,14
6.	Druk obwieszczenia o zarejestrowanych kandydatach	653	0,05
7.	Druk informacji o ważności głosu	760	0,05
8.	Koszty szkolenia członków obwodowych komisji wyborczych	17 296	1,23

9.	Działalność okręgowej komisji wyborczej	7 619	0,54
10.	Wydatki kancelaryjne	1 605	0,11
11.	Działalność pełnomocników wyborczych	15 110	1,07
12.	Druk kart do głosowania	20 160	1,43
13.	Transport kart do głosowania	1 149	0,08
14.	Zryczałtowane diety dla członków Okręgowej Komisji Wyborczej	2 660	0,19
15.	Obsługa informatyczna Okręgowej Komisji Wyborczej	11 346	0,80
16.	Inne wydatki (transport, delegacje, opłaty telekomunikacyjne, itp.)	3 827	0,27
II	<i>Dotacje celowe na zadania zlecone gminom</i>	1 265 395	89,66
1.	Sporządzenie spisów wyborców	112 051	7,94
2.	Uzupełnienie wyposażenia lokali wyborczych	62 003	4,39
3.	Wydatki kancelaryjne	49 229	3,49
4.	Obsługa obwodowych komisji wyborczych	195 792	13,87
5.	Druk i plakatowanie obwieszczeń o podziale na obwody głosowania	5 093	0,36
6.	Zryczałtowane diety członków obwodowych komisji wyborczych	661 455	46,87
7.	Obsługa informatyczna obwodowych komisji wyborczych	120 102	8,51
8.	Inne wydatki (transport, opłaty telekomunikacyjne itp.)	59 670	4,23

* W związku z wygaśnięciem w okręgu wyborczym nr 37 mandatu senatora, Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej zarządził na dzień 6 lutego 2011 r. wybory uzupełniające do Senatu RP. Postanowienie Prezydenta jest ogłoszone w Dzienniku Ustaw Nr 236, poz. 1553.

POSTANOWIENIE
PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
z dnia 13 grudnia 2010 r.

w sprawie zarządzenia wyborów uzupełniających
do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 215 ust. 1 ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. — Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2007 r. Nr 190, poz. 1360, z późn. zm.²), w związku z postanowieniem Marszałka Senatu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 25 listopada 2010 r. w sprawie stwierdzenia wygaśnięcia mandatu senatora Piotra Głowskiego stanowi się, co następuje:

§ 1.

Zarządzam wybory uzupełniające do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w województwie wielkopolskim, w okręgu wyborczym nr 37 obejmującym obszary powiatów: chodzieski, czarnkowsko-trzcianecki, grodziski, międzychodzki, nowotomyski, obornicki, pilski, szamotulski, wągrowiecki, wolsztyński, złotowski, z siedzibą Okręgowej Komisji Wyborczej w Pile — do mandatu, którego wygaśnięcie stwierdził Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 2.

Datę wyborów wyznaczam na niedzielę dnia 6 lutego 2011 r.

§ 3.

Dni, w których upływają terminy wykonania czynności wyborczych, określa kalendarz wyborczy, stanowiący załącznik do niniejszego postanowienia.

§ 4.

Postanowienie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

(-) Bronisław Komorowski

---

² Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 171, poz. 1056, z 2009 r. Nr 119, poz. 999 oraz z 2010 r. Nr 212, poz. 1385)

**Prezydenta Rzeczypospolitej
Polskiej
z dnia 13 grudnia 2010 r. (poz.)**

**KALENDARZ WYBORCZY
dla wyborów uzupełniających do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
w dniu 6 lutego 2011 r.
w województwie wielkopolskim, w okręgu wyborczym nr 37
z siedzibą Okręgowej Komisji Wyborczej w Pile**

Data wykonania czynności wyborczych	Treść czynności wyborczych
1	2
do dnia 16 grudnia 2010 r.	— podanie do publicznej wiadomości informacji o okręgu wyborczym nr 37
do dnia 18 grudnia 2010 r.	— zawiadomienie Państwowej Komisji Wyborczej: — przez organ partii politycznej o zamiarze zgłoszenia kandydata na senatora, — przez pełnomocnika wyborczego o utworzeniu koalicyjnego komitetu wyborczego lub o utworzeniu komitetu wyborczego wyborców
do dnia 20 grudnia 2010 r.	— powołanie Okręgowej Komisji Wyborczej
do dnia 28 grudnia 2010 r. do godz. 24⁰⁰	— zgłaszanie kandydatów na senatora w celu zarejestrowania
do dnia 7 stycznia 2011 r.	— podanie do publicznej wiadomości informacji o granicach i numerach obwodów głosowania oraz siedzibach obwodowych komisji wyborczych, — zgłaszanie kandydatów do obwodowych komisji wyborczych przez pełnomocników wyborczych
do dnia 16 stycznia 2011 r.	— powołanie przez wójtów lub burmistrzów (prezydentów miast) obwodowych komisji wyborczych
1	2

od dnia 16 stycznia 2011 r. do dnia 23 stycznia 2011 r.	— składanie przez żołnierzy pełniących zasadniczą lub okresową służbę wojskową oraz pełniących służbę w charakterze kandydatów na żołnierzy zawodowych lub odbywających ćwiczenia i przeszkolenie wojskowe, a także ratowników odbywających zasadniczą służbę wojskową w obronie cywilnej poza miejscem stałego zamieszkania oraz policjantów z jednostek skoszarowanych, funkcjonariuszy Biura Ochrony Rządu, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej oraz Służby Więziennej pełniących służbę w systemie skoszarowanym, wniosków o dopisanie do spisu wyborców sporządzanego dla miejscowości, w której odbywają służbę
od dnia 22 stycznia 2011 r. do dnia 4 lutego 2011 r. do godz. 24⁰⁰	— nieodpłatne rozpowszechnianie audycji wyborczych w regionalnych programach publicznych nadawców radiowych i telewizyjnych, przygotowanych przez komitety wyborcze
do dnia 23 stycznia 2011 r.	— sporządzenie spisów wyborców przez gminy
do dnia 27 stycznia 2011 r.	— składanie wniosków przez wyborców przebywających czasowo na obszarze gminy lub wyborców nigdzie niezamieszkałych o dopisanie do spisu wyborców, — składanie wniosków przez wyborców niepełnosprawnych o dopisanie ich do spisu w wybranym obwodzie głosowania na obszarze gminy właściwej ze względu na miejsce stałego zamieszkania, — podanie przez Okręgową Komisję Wyborczą, w formie obwieszczenia, informacji o zarejestrowanych kandydatach na senatora
w dniu 4 lutego 2011 r. o godz. 24⁰⁰	— zakończenie kampanii wyborczej
w dniu 6 lutego 2011 r. godz. 6⁰⁰-20⁰⁰	— głosowanie

* Państwowa Komisja Wyborcza wykonując czynności przewidziane kalendarzem wyborczym niezwłocznie podała do publicznej wiadomości obwieszczenie o okręgu wyborczym nr 37, liczbie wybieranych senatorów (jeden senator) i siedzibie okręgowej komisji wyborczej. Powołała Okręgową Komisję Wyborczą W Pile. Wydała informację o wyborach, w której przypomniała o terminie i warunkach tworzenia komitetów wyborczych, sporządzaniu spisu wyborców, zgłaszaniu i rejestracji kandydatów na senatora. Przekazała wyjaśnienia o zasadach gospodarki finansowej, uzyskiwaniu przychodów oraz o wydatkach związanych z finansowaniem kampanii wyborczej w wyborach uzupełniających do Senatu zarządzonych na dzień 6 lutego 2011 r. oraz związany z tym komunikat o liczbie wyborców ujętych w rejestrach wyborców.

WYJAŚNIENIA

1. Zasady prowadzenia gospodarki finansowej przez komitety wyborcze uczestniczące w wyborach uzupełniających do Senatu RP regulują przepisy:
  - 1) Ordynacji wyborczej do Sejmu RP i do Senatu RP, a w szczególności art. 104 o odpowiedzialności za zobowiązania majątkowe komitetu wyborczego; rozdziału 13 „Finansowanie kampanii wyborczej” - dotyczące zasad pozyskiwania przychodów, dokonywania wydatków i prowadzenia gospodarki finansowej przez komitety wyborcze oraz obowiązku przedłożenia Państwowej Komisji Wyborczej sprawozdania wyborczego komitetu, przyjęcia bądź odrzucenia sprawozdania wyborczego komitetu i konsekwencji tego faktu, rozdziału 35 „Przepisy karne”, w szczególności art. 223-230;
  - 2) ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych, a w szczególności: rozdział 4 „Finanse i finansowanie partii politycznych”, dotyczący m.in. źródeł finansowania partii politycznych oraz tworzenia i funkcjonowania Funduszu Wyborczego partii, i rozdział 6a zawierający przepisy karne ustawy;
  - 3) rozporządzenia Ministra Finansów z 23 lipca 2001 r. w sprawie sprawozdania komitetu wyborczego w wyborach do Sejmu RP i do Senatu RP.

Ujednolicone teksty ww. ustaw i rozporządzenia Ministra Finansów dostępne są na stronie internetowej Państwowej Komisji Wyborczej - adres www.pkw.gov.pl.

Zgodnie z art. 118 Ordynacji komitety wyborcze prowadzą rachunkowość na zasadach określonych przepisami ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223, z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 15 listopada 2001 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości dla niektórych jednostek niebędących spółkami handlowymi, nieprowadzących działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 137, poz. 1539, z późn. zm.).

2. Prawo zgłaszania kandydatów na senatora mają partie polityczne oraz wyborcy. Czynności wyborcze w imieniu partii politycznych, koalicji wyborczych partii politycznych i wyborców wykonują komitety wyborcze od dnia wydania przez Państwową Komisję Wyborczą postanowienia o przyjęciu zawiadomienia o ich utworzeniu. Dopiero po dopełnieniu powyższych czynności komitety wyborcze mogą podejmować działania związane z pozyskiwaniem środków finansowych i ich wydatkowaniem.

Prawo do prowadzenia kampanii wyborczej na rzecz kandydatów przysługuje, na zasadzie wyłączności, komitetowi wyborczemu (art. 95 Ordynacji). Oznacza to, że w okresie kampanii wyborczej wszelkie czynności związane z pozyskiwaniem środków finansowych, dokonywaniem wydatków na organizowanie spotkań przedwyborczych i promocją poszczególnych kandydatów w formie plakatów, ulotek itd. mogą być prowadzone tylko przez komitety wyborcze. Nie mogą takich działań prowadzić sami kandydaci, a także partie polityczne, stowarzyszenia i inne organizacje, których członkiem jest dany kandydat lub jest przez te podmioty popierany.

Pełnomocnik finansowy komitetu wyborczego jest odpowiedzialny za prowadzenie gospodarki finansowej komitetu (art. 109 ust. 1 Ordynacji), a w szczególności za ewidencjonowanie wpływów i wydatków oraz sporządzenie sprawozdania wyborczego i złożenie go Państwowej Komisji Wyborczej w terminie określonym w art. 120 ust. 1 Ordynacji. Pełnomocnik

finansowy może upoważnić inne osoby do podejmowania określonych czynności związanych z dokonywaniem wydatków komitetu wyborczego w jego strukturach terenowych. Nie zwalnia to jednak pełnomocnika z odpowiedzialności za całokształt gospodarki finansowej komitetu. Pełnomocnik finansowy ponosi odpowiedzialność karną za zawinione naruszenie zakazów i ograniczeń w pozyskiwaniu i wydatkowaniu środków.

W razie złożenia rezygnacji przez pełnomocnika finansowego z pełnionej funkcji i powołania nowego pełnomocnika, należy o tym fakcie powiadomić Państwową Komisję Wyborczą w trybie przepisów o powołaniu komitetu wyborczego (art. 96 ust. 2, art. 97 ust. 6 i art. 98 ust. 2 Ordynacji).

Odpowiedzialność za zobowiązania majątkowe komitetów wyborczych ponoszą partie polityczne, które utworzyły komitet wyborczy lub weszły w skład koalicji wyborczej, a w przypadku komitetu wyborczego wyborców - osoby wchodzące w skład komitetu wyborczego (art. 104 Ordynacji).

Na podstawie art. 89 Ordynacji komitety wyborcze zobowiązane są do umieszczenia na wszystkich materiałach wyborczych, w tym również na plakatach, wyraźnych oznaczeń, od kogo pochodzą. Materiały zawierające takie oznaczenie podlegają ochronie prawnej i są dowodami poniesionych kosztów.

3. Komitet wyborczy gromadzi środki finansowe wyłącznie na rachunku bankowym (art. 113 ust. 1 Ordynacji). Dla gromadzenia środków komitet wyborczy może otworzyć tylko jeden rachunek bankowy.

Podstawą do otwarcia rachunku komitetu wyborczego jest uchwała Państwowej Komisji Wyborczej o przyjęciu zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego. Z racji pełnionej funkcji otwarcia rachunku bankowego powinien dokonać pełnomocnik finansowy komitetu, który też powinien być dysponentem środków na jego koncie. Bank otwierający rachunek może zażądać podania numeru wpisu do rejestru gospodarki narodowej (REGON) oraz numeru identyfikacji podatkowej (NIP), nadanych komitetowi wyborczemu. Numer REGON oraz numer NIP należy uzyskać odpowiednio we właściwym urzędzie statystycznym i w urzędzie skarbowym. Dokumenty te wystawiane są na podstawie postanowienia Państwowej Komisji Wyborczej o

przyjęciu zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego. Komitet wyborczy partii politycznej może posługiwać się numerem NIP i REGON partii politycznej, która powołała ten komitet. Koalicyjny komitet wyborczy powinien posiadać numery NIP i REGON odmienne od numerów NIP i REGON partii politycznych tworzących koalicję. Komitet wyborczy wyborców powinien posiadać numery NIP i REGON odmienne od numerów NIP i REGON partii politycznych, stowarzyszeń, organizacji społecznych oraz pozostałych podmiotów.

Umowa rachunku bankowego komitetu powinna zawierać zastrzeżenie, że wpłaty na rzecz komitetu wyborczego mogą być dokonywane jedynie czekiem, przelewem lub kartą płatniczą (art. 113 ust. 2 Ordynacji). Pełnomocnik finansowy, który nie wprowadza takiego zastrzeżenia naraża się na sankcję karną, określoną w art. 224 pkt. 2 Ordynacji.

Pełnomocnik finansowy może ponadto wnosić, by w umowie rachunku bankowego wprowadzono klauzulę o nieprzyjmowaniu wpłat po dniu wyborów (art. 110 ust. 4 pkt 1 Ordynacji), wpłat od osób fizycznych w wysokości przekraczającej dozwolony limit (art. 113 ust. 3 Ordynacji) oraz wpłat pochodzących z innego źródła, niż określone dla danego rodzaju komitetu wyborczego (art. 111 Ordynacji). Będzie to formą dodatkowego zabezpieczenia się przed skutkami wynikającymi z art. 127 ust. 1 Ordynacji.

Rachunek komitetu wyborczego należy zlikwidować po zbilansowaniu przychodów i wydatków, dokonaniu zwrotu środków wpłaconych z naruszeniem prawa oraz przekazaniu ewentualnej nadwyżki finansowej na rzecz instytucji charytatywnej (art. 116 ust. 2 i 3 Ordynacji). Termin likwidacji rachunku powinien być zbieżny z datą sporządzenia sprawozdania wyborczego. Komitet wyborczy wyborców, któremu za uzyskany mandat przysługuje dotacja podmiotowa (art. 128 ust. 1 Ordynacji) zobowiązany jest do posiadania rachunku do czasu przekazania dotacji przez ministra finansów. Dotacja podmiotowa jest wypłacana w terminie 6 miesięcy od dnia stwierdzenia ważności wyborów.

4. Finansowanie komitetów wyborczych jest następujące:

- Środki finansowe przekazywane komitetowi wyborczemu partii politycznej mogą pochodzić wyłącznie z Funduszu Wyborczego tej partii, tworzonych na podstawie przepisów ustawy o partiach politycznych (art. 111 ust. 1 Ordynacji). Komitet wyborczy może pozyskiwać środki finansowe tylko z przelewów dokonywanych z rachunku bankowego Funduszu Wyborczego na rachunek komitetu wyborczego.
- Środki finansowe przekazywane koalicyjnemu komitetowi wyborczemu mogą pochodzić z tworzonych na podstawie ustawy o partiach politycznych Funduszy Wyborczych partii politycznych, wchodzących w skład koalicji (art. 111 ust. 5 Ordynacji) oraz z wpłat od osób fizycznych (art. 111 ust. 2 Ordynacji). Zasady dokonywania wpłat od osób fizycznych są takie same, jak w przypadku komitetu wyborczego wyborców.
- Komitetowi wyborczemu wyborców mogą być przekazywane środki finansowe jedynie przez osoby fizyczne - obywateli polskich, posiadających miejsce stałego zamieszkania w Polsce lub za granicą (art. 111 ust. 2 Ordynacji). Łączna suma wpłat od osoby fizycznej na rzecz jednego komitetu wyborczego wyborców nie może przekraczać 15-krotności minimalnego wynagrodzenia za pracę w dniu poprzedzającym dzień ogłoszenia postanowienia o zarządzeniu wyborów (art. 113 ust. 3 Ordynacji), tj. kwoty 19.755,00 zł. Darowizny pieniężne na rzecz komitetu wyborczego, niezależnie od wysokości, powinny być wpłacane na rachunek bankowy komitetu jedynie czekiem, przelewem lub kartą płatniczą (art. 113 ust. 2 Ordynacji). Niedozwolone są wpłaty gotówkowe w kasie banku, a także w formie przekazów pocztowych.

Ponadto na cele związane z wyborami komitet wyborczy wyborców może zaciągać kredyty bankowe (art. 111 ust. 6 Ordynacji). Poręczycielem takiego kredytu powinny być wyłącznie osoby fizyczne, a kwota poręczenia nie powinna przekraczać kwoty stanowiącej maksymalną wysokość wpłaty od jednej osoby fizycznej. Ograniczenie wysokości kwoty poręczonej nie dotyczy osób wchodzących w skład komitetu wyborczego wyborców, gdyż osoby te, na

podstawie art. 104 pkt 3 Ordynacji, ponoszą pełną odpowiedzialność za zobowiązania finansowe komitetu.

5. Przepisy Ordynacji wprowadzają następujące zakazy i ograniczenia w finansowaniu komitetów wyborczych:

1) Komitety wyborcze mogą pozyskiwać środki finansowe jedynie na cele związane z wyborami (art. 110 ust. 1 Ordynacji).

2) Pozyskiwanie środków finansowych jest dozwolone od dnia wydania przez Państwową Komisję Wyborczą postanowienia o przyjęciu zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego (art. 110 ust. 2 i 3 Ordynacji). W praktyce, w związku z obowiązkiem gromadzenia środków finansowych komitetu na rachunku bankowym, pozyskiwanie środków finansowych jest możliwe dopiero od dnia otwarcia rachunku bankowego komitetu.

3) Zabronione jest pozyskiwanie środków po dniu wyborów (art. 110 ust. 4 pkt. 1 Ordynacji). Jako datę dokonania wpłaty na rachunek bankowy przyjmuje się datę wystawienia polecenia przelewu, a nie datę uznania przez bank wpływu środków na rachunek bankowy. Po dniu wyborów dopuszczalne jest jedynie wnoszenie opłat bankowych za prowadzenie i likwidację rachunku. W sytuacji, gdy pozostają nieuregulowane zobowiązania finansowe komitetu, na zaspokojenie których nie wystarczyło środków finansowych zgromadzonych na rachunku bankowym, roszczenia te powinny być pokryte w trybie art. 104 Ordynacji, bez pośrednictwa rachunku komitetu wyborczego.

4) Komitet wyborczy może przyjąć wartości niepieniężne (darowizny - rzeczowe oraz w formie usług) jedynie od tych podmiotów, od których może przyjmować środki finansowe (art. 111 ust. 4 Ordynacji). Wartość darowizny niepieniężnej nie jest limitowana. Przekazania wartości niepieniężnych komitetom wyborczym mogą dokonywać obywatele polscy posiadający miejsce stałego zamieszkania w Polsce lub za granicą (art. 111 ust. 3 i 4 Ordynacji). Darowizna niepieniężna od osoby fizycznej może być również świadczona na rzecz komitetu wyborczego partii politycznej.

Przekazywanie wartości niepieniężnych nie może polegać na sfinansowaniu zakupu towarów lub usług służących prowadzeniu kampanii wyborczej. Przykładowo więc opłacenie druku ulotek wyborczych przez kandydata i przekazanie ich komitetowi wyborczemu nie może być traktowane jako świadczenie wartości niepieniężnych. Świadczeniem takich wartości będzie natomiast nieodpłatne udostępnienie przez osobę fizyczną własnego lokalu w celu odbycia w nim spotkania przedwyborczego, użyczenie prywatnego samochodu, czy też osobiste nieodpłatne świadczenie usługi polegającej na naprawie komputera użytkowanego przez komitet wyborczy itp.

5) Zabronione jest przekazywanie środków finansowych i wartości niepieniężnych przez jeden komitet wyborczy na rzecz innego komitetu wyborczego (art. 112 ust. 1 Ordynacji).

6) Zabronione jest przeprowadzanie przez komitet wyborczy zbiórek publicznych (art. 112 ust. 2 Ordynacji).

7) Ordynacja określa zamknięty katalog źródeł finansowania komitetów wyborczych. Wykluczone jest przekazywanie komitetowi wyborczemu środków finansowych przez podmioty nie będące osobami fizycznymi (np. przedsiębiorców, stowarzyszenia, państwowe i samorządowe jednostki organizacyjne, fundacje itd.). W związku z tym w przypadku stwierdzenia wpłaty pochodzącej z nieuprawnionego źródła lub dokonanej z naruszeniem przepisów ustawy, komitet wyborczy powinien odmówić przyjęcia darowizny. Odmową przyjęcia darowizny jest niezwłoczne zwrócenie darczyńcy tych środków i wykazanie ich jako nieprawidłowych w załączniku do sprawozdania wyborczego. Biorąc pod uwagę obowiązek bieżącego ewidencjonowania przychodów i wydatków komitetu wyborczego, przyjmuje się, że termin zwrotu środków finansowych nie powinien przekraczać 30 dni od daty dokonania darowizny.

8) Wszelkie wezwania i informacje pisemne dostarczane przez koalicyjny komitet wyborczy i komitet wyborczy wyborców, mające na celu pozyskiwanie

środków na wybory, muszą zawierać informacje o treści przepisów wymienionych w art. 117 Ordynacji.

6. obowiązują następujące zasady wydatkowania i ich dokumentowania:

1) Wysokość wydatków komitetu wyborczego na kampanię wyborczą ograniczona jest limitem okręgowym (art. 114 ust. 1 pkt 1 Ordynacji). Limit okręgowy oblicza się na podstawie art. 114 ust. 2 pkt 1 Ordynacji poprzez podzielenie liczby wszystkich zarejestrowanych wyborców w kraju przez liczbę 560 (i pomnożenie uzyskanego wyniku przez 1 - liczbę wybieranych senatorów). Komunikat Państwowej Komisji Wyborczej o liczbie wyborców, o którym mowa w art. 114 ust. 3 Ordynacji, według stanu na koniec III kwartału 2010 r., został przekazany do ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym RP „Monitor Polski” i jest dostępny na stronie internetowej www.pkw.gov.pl. W wyborach uzupełniających do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, zarządzonych na dzień 6 lutego 2011 r. limit okręgowy wydatków dla komitetu wyborczego, który zarejestrował kandydata na senatora wynosi 54.632,38 zł.

2) Wydatki komitetu wyborczego na kampanię wyborczą prowadzoną w formach i na zasadach właściwych dla reklamy, w tym w prasie w rozumieniu przepisów prawa prasowego, w każdym z okręgów nie mogą przekroczyć 80% limitu dla danego komitetu wyborczego ustalonego zgodnie z przepisami art. 114 ust. 1 pkt 1, tj. kwoty 43.705,90 zł (art. 115 Ordynacji).

3) Komitet wyborczy może wydatkować środki finansowe jedynie na cele związane z wyborami (art. 110 ust. 1 Ordynacji). Do wydatków komitetu wyborczego nie może być wliczone przekazanie środków na cele charytatywne lub inne społecznie użyteczne, nawet jeżeli były ponoszone w okresie kampanii wyborczej w ramach promocji komitetu wyborczego lub kandydata.

4) Wydatkowanie środków jest dozwolone w tym samym początkowym terminie, co ich pozyskiwanie, tj. od dnia wydania przez Państwową Komisję Wyborczą postanowienia o przyjęciu zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego (art. 110 ust. 2 i 3 Ordynacji). W praktyce jest to możliwe od dnia pierwszej wpłaty na rachunek bankowy.

5) Zabronione jest wydatkowanie środków przez komitet wyborczy po dniu złożenia sprawozdania wyborczego o przychodach, wydatkach i zobowiązaniach finansowych komitetu (art. 110 ust. 4 pkt. 2 Ordynacji). Nie dotyczy to wydatkowania przez komitet wyborczy wyborców środków finansowych z dotacji podmiotowej na pokrycie zobowiązań finansowych komitetu wykazanych w sprawozdaniu.

6) Do wydatków komitetu wyborczego wlicza się wartość pozyskanych darowizn niepieniężnych oraz świadczonych na rzecz komitetu usług (art. 120 ust. 5 Ordynacji). Wartość pozyskanych darowizn niepieniężnych oraz świadczonych na rzecz komitetu usług podaje się w sprawozdaniu wyborczym w wysokości możliwych do uzyskania cen sprzedaży netto, nie wyższych od cen nabycia lub kosztów wytworzenia pomniejszonych o odpisy amortyzacji (art. 120 ust. 6 Ordynacji). Do wydatków nie wlicza się wartości nieodpłatnych usług polegających na rozpowszechnianiu plakatów i ulotek wyborczych przez podmioty inne niż przedsiębiorcy (art. 120 ust. 7 Ordynacji).

7) Komitety wyborcze prowadzą rachunkowość na zasadach określonych odrębnymi przepisami dotyczącymi jednostek nieprowadzących działalności gospodarczej, z uwzględnieniem przepisów Ordynacji wyborczej (art. 118 Ordynacji). Komitet wyborczy powinien ewidencjonować i dokumentować ponoszone wydatki. Dokumentami dotyczącymi kosztów i wydatków są: rachunki, faktury, umowy, pokwitowania odbioru gotówki do rozliczenia (KW) i inne dokumenty wystawione na komitet wyborczy. Dokumenty finansowo-księgowe wystawione na nazwisko osoby fizycznej (np. na nazwisko kandydata) nie są dowodami kosztów komitetu wyborczego. Do wydatków lub kosztów komitetów wyborczych zalicza się: koszty zużycia materiałów i energii, koszty usług obcych - w tym opłaty za korzystanie ze środków masowego przekazu, wykonanie materiałów wyborczych, koszty spotkań wyborczych i podróży, wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń, spłata zaciągniętych kredytów bankowych i pozostałe wydatki pieniężne. Komitet wyborczy powinien odrębnie ewidencjonować zobowiązania finansowe obejmujące równowartość niespłaconych kredytów bankowych i nieopłaconych

rachunków i faktur wystawionych z tytułu dostaw i usług na rzecz komitetu. Dowody księgowe dotyczące wydatków (kosztów) powinny spełniać warunki określone w ustawie o rachunkowości, a w szczególności muszą być zatwierdzone przez osobę odpowiadającą za gospodarkę finansową. Ewidencja wydatków i zobowiązań finansowych komitetu wyborczego powinna być prowadzona w sposób zapewniający uzyskanie informacji niezbędnych do prawidłowego sporządzenia sprawozdania wyborczego.

8) Od dnia przyjęcia przez Państwową Komisję Wyborczą zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego do dnia wyborów partia polityczna, która samodzielnie utworzyła komitet wyborczy lub wchodzi w skład koalicji wyborczej, może prowadzić i finansować wszelką agitację na rzecz upowszechniania swoich celów programowych, wyłącznie na zasadach, w formach, w czasie i w miejscach określonych w Ordynacji wyborczej (art. 119 ust. 2 Ordynacji). Wszelkie materiały propagandowe upowszechniające cele programowe partii w danym okręgu wyborczym w tym okresie powinny być oznaczone nazwą komitetu wyborczego i finansowane ze środków znajdujących się na rachunku bankowym komitetu wyborczego.

7. Finansowanie kampanii wyborczej jest jawne (art. 107 Ordynacji). Komitet wyborczy ma obowiązek przedstawienia Państwowej Komisji Wyborczej sprawozdania o przychodach, wydatkach i zobowiązaniach finansowych komitetu, w tym o uzyskanych kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania - w terminie 3 miesięcy od dnia wyborów. Do sprawozdania załącza się opinię i raport biegłego rewidenta, którego wybiera Państwowa Komisja Wyborcza (art. 120 ust. 1 i 2 Ordynacji).

Biegły rewident podejmuje czynności nie później niż na 30 dni przed upływem ustawowego terminu złożenia sprawozdania. Zwraca się więc uwagę na potrzebę bieżącego i systematycznego prowadzenia ewidencji księgowej i taką organizację wewnętrzną komitetu i jego struktur terenowych, która zapewni zgromadzenie dokumentów niezbędnych do badania przez biegłego. Sprawozdanie sporządza pełnomocnik finansowy, który odpowiada za prawdziwość zawartych w nim danych. Sprawozdanie jest dokumentem

zbiorczym, sumującym pozyskane środki i poniesione wydatki komitetu wyborczego oraz ewentualne zobowiązania, które nie zostały uregulowane do dnia złożenia sprawozdania. Przepisy Ordynacji nie dopuszczają możliwości składania sprawozdań częściowych sporządzanych w strukturach terenowych przez osoby działające z upoważnienia pełnomocnika finansowego.

W razie niezłożenia sprawozdania wyborczego w ustawowym terminie stosuje się przepisy art. 125 Ordynacji.

Sprawozdanie wyborcze sporządza się według wzoru określonego w rozporządzeniu Ministra Finansów. Okresem rozliczeniowym komitetów wyborczych jest okres od dnia wydania przez Państwową Komisję Wyborczą postanowienia o przyjęciu zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego, do dnia przedstawienia sprawozdania wyborczego Państwowej Komisji Wyborczej.

W sprawozdaniu wyborczym należy podać nazwę banku i numer rachunku komitetu wyborczego, przychody/wpływy na ten rachunek w okresie rozliczeniowym, ze wskazaniem źródła z jakiego pochodzą środki pieniężne oraz wydatki według podanej we wzorze specyfikacji.

W odniesieniu do niektórych pozycji sprawozdania, takich jak: wpłaty od osób fizycznych, kredyty bankowe i wierzytelności, pozyskane wartości niepieniężne, do części II, zatytułowanej „Informacje szczegółowe”, należy załączyć imienne wykazy sporządzone według objaśnienia podanego pod tabelą.

Do sprawozdania każdego komitetu wyborczego załącza się dokumenty wymienione w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Finansów. Ze względu na charakter dowodowy, dokumenty te powinny być przedłożone w oryginałach. W szczególności dotyczy to faktur, rachunków i innych dokumentów dotyczących kosztów i wydatków, chyba że nie zostały zapłacone do dnia złożenia sprawozdania. W tym wypadku powinna być załączona uwierzytelniona kserokopia. Wśród dokumentów składanych do sprawozdania należy załączyć historię rachunku bankowego komitetu wyborczego, gdyż dokument ten jest niezbędny do weryfikacji podanych w sprawozdaniu danych.

Zbiorcze zestawienie sporządzane przez bank powinno obejmować wszystkie operacje dokonane na rachunku od jego otworzenia do zamknięcia lub do określonego dnia.

Zgodnie z art. 121 ust. 1 Ordynacji, sprawozdania wyborcze komitetów w formie przedłożonej Państwowej Komisji Wyborczej podlegają ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym RP „Monitor Polski”. Należy zatem zwrócić szczególną uwagę na staranność i czytelność zapisów w druku sprawozdania oraz wypełnienie wszystkich jego pozycji. Wykazy obejmujące dane osobowe nie są publikowane, dlatego też powinny być sporządzone na odrębnym arkuszu z odpowiednim oznaczeniem numeru załącznika do punktu sprawozdania. W przypadku stwierdzenia uchybień w wypełnieniu wzoru sprawozdania bądź nieczytelności jego zapisów Państwowa Komisja Wyborcza wezwie pełnomocnika finansowego komitetu w trybie art. 122 ust. 2 Ordynacji wyborczej do przedłożenia poprawionej wersji sprawozdania.

8. W wyniku rozliczenia kampanii wyborczej komitet wyborczy ustala, czy uzyskał nadwyżkę pozyskanych środków na cele kampanii wyborczej nad poniesionymi wydatkami.

W przypadku komitetu wyborczego partii politycznej nadwyżkę przekazuje się na Fundusz Wyborczy tej partii (art. 116 ust. 1 Ordynacji).

Dla rozliczenia nadwyżki między partiami politycznymi tworzącymi koalicyjny komitet wyborczy istotne jest, czy w umowie koalicyjnej ustalono proporcje, w jakich ewentualna nadwyżka pozyskanych środków nad poniesionymi wydatkami zostanie podzielona między partie tworzące koalicję i przekazana na Fundusze Wyborcze tych partii. W razie braku stosownych postanowień w umowie koalicyjnej, środki przekazuje się na rzecz instytucji charytatywnej (art. 116 ust. 2 Ordynacji).

Komitety wyborcze partii politycznych i koalicyjne komitety wyborcze powinny ustalić, czy posiadają nadwyżkę po zbilansowaniu przychodów i wydatków w sprawozdaniu wyborczym i niezwłocznie po złożeniu sprawozdania przelać środki (zwrócić) na Fundusze Wyborcze.

Inaczej przedstawia się sposób wyliczenia nadwyżki w przypadku komitetu wyborczego wyborców. Jeżeli komitetowi temu przysługuje dotacja podmiotowa, o której mowa w art. 128 ust. 1 Ordynacji, to do kwoty pozyskanych środków na cele kampanii wyborczej dodaje się uzyskaną dotację i odejmuje się wydatki w kwocie wykazanej w sprawozdaniu. Jeżeli przychody i wydatki komitetu równoważą się, to nadwyżką jest cała kwota dotacji podmiotowej.

Jeżeli w sprawozdaniu komitet wykazał nieuregulowane zobowiązania, takie jak spłata kredytu lub wierzytelności wobec dostawców towarów i usług, to zobowiązania te mogą być pokryte z dotacji podmiotowej. Komitet wyborczy może także z dotacji pokryć inne wydatki wynikające z realizacji przepisów ustawy, np. ogłoszenia prasowe, opłaty bankowe, koszty usuwania plakatów itp. Dotacji podmiotowej nie można przeznaczyć na zwrot środków osobom fizycznym, które dokonały w sposób prawidłowy wpłat na kampanię wyborczą danego komitetu, w tym również kandydatowi komitetu, który uzyskał mandat senatorski.

Komitet wyborczy wyborców przekazuje nadwyżkę pozyskanych środków na rzecz instytucji charytatywnej (art. 116 ust. 3 Ordynacji).

Komitety wyborcze wyborców, które są uprawnione do otrzymania dotacji rozliczają się z nadwyżki po upływie 6 miesięcy od dnia stwierdzenia ważności wyborów.

Informację o przekazaniu nadwyżki na Fundusz Wyborczy bądź na rzecz instytucji charytatywnej, bez względu na jej wysokość, pełnomocnik finansowy komitetu jest obowiązany podać do wiadomości publicznej w dzienniku o zasięgu ogólnokrajowym.

O przekazaniu nadwyżki na rzecz instytucji charytatywnej pełnomocnik finansowy informuje Państwową Komisję Wyborczą, przekazując egzemplarz dziennika prasowego (wycinek gazety) z ogłoszeniem.

KOMUNIKAT
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

z dnia 14 grudnia 2010 r.

o liczbie wyborców ujętych w rejestrach wyborców

Na podstawie art. 114 ust. 3 ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. — Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2007 r. Nr 190, poz. 1360, z późn. zm.³⁾), w związku z wyborami uzupełniającymi do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonymi na dzień 6 lutego 2011 r. w województwie wielkopolskim w okręgu wyborczym nr 37, Państwowa Komisja Wyborcza ogłasza, że liczba wyborców ujętych w rejestrach wyborców na terenie całego kraju według stanu na dzień 30 września 2010 r. wynosi 30 594 133.

* W terminie przewidzianym ustawowo do Państwowej Komisji Wyborczej wpłynęło 5 zawiadomień o utworzeniu komitetu wyborczego i zamiarze zgłaszania kandydata na senatora w wyborach uzupełniających do Senatu zarządzonych na dzień 6 lutego 2011 r. i wszystkie zostały przyjęte.

Komitety wyborcze, które złożyły zawiadomienia o zamiarze zgłaszania kandydata na senatora oraz zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego, w wyborach uzupełniających do Senatu RP zarządzonych na dzień 6 lutego 2011 r.

<i>Kod sprawy</i>	<i>Nazwa komitetu</i>	<i>Skrót nazwy komitetu</i>	<i>Podmioty, które utworzyły komitet</i>	<i>Data zgłoszenia</i>	<i>Pełnomocnik wyborczy</i>	<i>Pełnomocnik finansowy</i>	<i>Siedziba komitetu</i>	<i>Uchwała Państwowej Komisji Wyborczej</i>
ZPOW-5721-4-01/10	Komitet Wyborczy Sojusz Lewicy Demokratycznej	Komitet Wyborczy SLD	Sojusz Lewicy Demokratycznej (partia polityczna)	17-12-2010	Katarzyna Bernadetta Olszewska	Kazimierz Karolczak	ul. Rozbrat 44a, 00-419 Warszawa	Uchwała PKW z dnia 2010-12-20 o przyjęciu zawiadomienia
ZPOW-5721-4-02/10	Komitet Wyborczy Platforma Obywatelska RP	KW Platforma Obywatelska RP	Platforma Obywatelska Rzeczypospolitej Polskiej (partia polityczna)	20-12-2010	Grzegorz Wójtowicz	Łukasz Pawełek	ul. Andersa 21, 00-159 Warszawa	Uchwała PKW z dnia 2010-12-20 o przyjęciu zawiadomienia

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 171, poz. 1056, z 2009 r. Nr 119, poz. 999 oraz z 2010 r. Nr 212, poz. 1385.

ZPOW-5721-4-03/10	Komitet Wyborczy Polskie Stronnictwo Ludowe	KW Polskie Stronnictwo Ludowe	Polskie Stronnictwo Ludowe (partia polityczna)	20-12-2010	Mariusz Władysław Miętus	Elżbieta Kurowska	ul. Kopernika 36/40, 00-924 Warszawa	Uchwała PKW z dnia 2010-12-20 o przyjęciu zawiadomienia
ZPOW-5721-4-04/10	Komitet Wyborczy Wyborców Henryka Tadeusza Stokłosa	KWW Henryka Tadeusza Stokłosa	Grupa wyborców	20-12-2010	Ryszard Waldemar Kalinowski	Włodzimierz Andrzej Krojec	Śmiłowo, ul. Piłska 48, 64-810 Kaczory	Uchwała PKW z dnia 2010-12-20 o przyjęciu zawiadomienia
ZPOW-5721-4-5/10	Komitet Wyborczy Prawo i Sprawiedliwość	KW Prawo i Sprawiedliwość	Prawo i Sprawiedliwość (partia polityczna)	20-12-2010	Krzysztof Sobolewski	Teresa Kostrzewska-Gorczyca	ul. Nowogrodzka 84/86, 02-018 Warszawa	Uchwała PKW z dnia 2010-12-20 o przyjęciu zawiadomienia

* W ustawowo określonym terminie do dnia 28 grudnia 2010 r., Okręgowa Komisja Wyborcza w Pile zarejestrowała 4 kandydatów na senatora, zgłoszonych (w kolejności zgłoszenia) przez Komitet Wyborczy Wyborców Henryka Tadeusza Stokłosa oraz Komitety Wyborcze partii politycznych: Platforma Obywatelska RP, Sojusz Lewicy Demokratycznej i Polskie Stronnictwo Ludowe.

WSPÓLDZIAŁANIE I WYMIANA DOŚWIADCZEŃ

* W dniu 19 października 2010 r. na zaproszenie Ministerstwa Spraw Zagranicznych przewodniczący i sekretarz Państwowej Komisji Wyborczej odbyli spotkanie z delegacją Młodych Liderów Politycznych z Afganistanu. Omówiono zasady polskiego systemu wyborczego, w tym status prawny, skład i zadania Państwowej Komisji Wyborczej i Krajowego Biura Wyborczego, organizację i finansowanie wyborów. Były liczne pytania gości dotyczące prowadzenia wyborów, ich finansowania i rozliczania.

* W dniu 15 listopada 2010 r. na prośbę Fundacji Solidarności Polsko-Czesko-Słowackiej przewodniczący i sekretarz Państwowej Komisji Wyborczej odbyli spotkanie z dziennikarzami prasy lokalnej i innych mediów z Azejberdżanu, Białorusi, Gruzji, Mołdowy, Ukrainy, Rosji. Goście zostali zapoznani z przepisami i procedurą wyborów samorządowych oraz ich organizacją. W dyskusji podnoszono m.in. kwestie rejestracji komitetów wyborczych oraz kandydatów, finansowania wyborów i

finansowania partii politycznych, obecności dziennikarzy przy głosowaniu i ustalaniu wyników głosowania.

INFORMACJE PRAWNE I BIEŻĄCE

* Na posiedzeniu Sejmu w dniu 3 grudnia 2010 r. zostały uchwalone 3 ustawy wyborcze: ustawa – Kodeks wyborczy; przepisy wprowadzające ustawę – Kodeks wyborczy oraz ustawa o zmianie ustawy – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, ustawy – Ordynacja wyborcza do Sejmu RP i do Senatu RP oraz ustawy – Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego (w związku z wprowadzeniem parytetu płci na listach kandydatów). Do ustaw tych zostały zgłoszone poprawki Senatu, które są procedowane w Sejmowej Komisji Nadzwyczajnej do rozpatrzenia niektórych projektów ustaw z zakresu prawa wyborczego i będą wraz z jej opinią przedłożone Sejmowi. W pracach Komisji Nadzwyczajnej regularnie uczestniczył sekretarz Państwowej Komisji Wyborczej K. Czaplicki; sekretarz uczestniczył także w pracach nad tymi ustawami w Senacie.

* Państwowa Komisja Wyborcza zgodnie z art. 69 ust. 4 ustawy o wyborze Prezydenta RP wydała opracowanie statystyczne o wynikach głosowania i wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w dniach 20 czerwca i 4 lipca 2010 r. W wydawnictwie są zamieszczone dane o komitetach wyborczych kandydatów na Prezydenta RP oraz dane o kandydatach na ten urząd; dane o wynikach głosowania w dniu 20 czerwca i w dniu 4 lipca – w przekroju terytorialnym w układzie miasto/wieś; i według wielkości gmin oraz w rozbiciu na powiaty i gminy; dane o wynikach głosowania poza granicami kraju według państw, w których zostały utworzone obwody głosowania.

* W dniu 16 grudnia 2010 r. w siedzibie Państwowej Komisji Wyborczej w Warszawie, odbyło się spotkanie kierownika Krajowego Biura Wyborczego z dyrektorami zespołów i delegatur KBW. Dokonano wstępnej oceny organizacji i przeprowadzenia wyborów do rad oraz wójtów, burmistrzów, prezydentów miast, a także wykonania bieżących i przyszłych zadań, w tym w zakresie gospodarki budżetowej.